

MERLE LOODUS

160

eesti keele

HARJUTUST

160

УПРАЖНЕНИЙ

ПО ЭСТОНСКОМУ ЯЗЫКУ

MERLE LOODUS

160

**praktilist
eesti keele
HARJUTUST
edasijõudnutele**

vene õppekeelegraafikutele,
keelekursustele
ja
muiduhuvilistele

Aino Siiraku
EESTI KEELE
GRAMMATIKA TABELITE
juurde

KIRJASTUS PANGLOSS

1999

Merle Loodus

160 praktilist eesti keele harjutust edasijõudnutele

vene õppekeelega koolidele, keelekursustele ja
muiduhuvilistele

A. Siiraku õppevahendi "Eesti keele grammatika tabelites"
juurde

EV Haridusministeerium soovib kasutada õppevahendit
venekeelse gümnaasiumi eesti keele tundides lisamaterjalina

Toimetanud: Inna Beljajeva, Evelin Povel-Puusepp
Kujundanud: Ene Urbla

ISBN 9985-809-71-8

© OÜ Kirjastus Pangloss
Tallinn 1999

SISUKORD

(vt A. Siirak. "Eesti keele grammatika tabelites")

I. HARJUTUSED GRAMMATIKATABELITE JUURDE

TEGUSÕNA. Kindel kõneviis (<i>tegusõna ajad lk 6; mineviku ajad lk 8; tegusõna põhivormid lk 11</i>)	4
Pööramine olevikus (<i>pööramine olevikus lk 7</i>)	4
Pööramine lihtminevikus (<i>lihtminevik lk 9</i>)	7
Täis- ja enneminevik (<i>täis- ja enneminevik lk 10</i>)	11
Käskiv kõneviis (<i>käskiva kõneviisi vormide moodustamine lk 12</i>)	12
Umbisikuline tegumood (<i>umbisikuline tegumood lk 13</i>)	14
Ma- ja da-infinitiivi kasutamine (<i>ma- ja da-infinitiivi kasutamine lk 14</i>)	17
Erinevused reksioonis (<i>erinevused reksioonis lk 16</i>)	19
Tingiv kõneviis	23
Kordamiseks	24
NIMISÕNA (<i>käänamine ainuses ja mitmuses lk 18; käänete kasutamise näited lk 20; käänetevahelised seosed lk 22</i>)	26
Kohakäänded (<i>kohakäänded lk 23; sisseütleva käände lühike vorm lk 24</i>)	26
Saav, olev, rajav, ilmaütlev, kaasütlev kääne	28
Sihitise käänded (<i>sihitise käänded lk 25; osasihitis lk 17</i>)	29
Osastav kääne (<i>osastav lk 26; erinevusi ainsuse ja mitmuse kasutamises eesti ja vene keeles lk 27</i>)	29
Nimetav, omastav, osastav kääne	32
Kordamiseks	34
OMADUSSÕNA. Omadussõna + nimisõna	36
Omadussõna võrdlusastmed (<i>omadussõna võrdlusastmed lk 28</i>)	39
MÄÄRSÕNA (<i>määrsõnade moodustamine lk 29</i>)	41
ASESÕNA (<i>asesõnade käänamine lk 30, 31</i>)	43
KAASSÕNA (<i>kaassõnad lk 32</i>)	45
ARVSÕNA. Arvsõna + nimisõna (<i>põhi- ja järgarvud lk 34</i>)	47
Põhiarvsõna	48
Järgarvsõna	50
II. LISAÜLESANDED	53
III. SÕNAVARAHARJUTUSED	78
Soovitav kirjandus	88

TEGUSÕNA

PÖÖRAMINE OLEVIKUS

1. Kirjutage tegusõna *olema* õiges pöördes.

1) Kes need _____? 2) Kuidas _____ selle asutuse ametlik nimetus? 3) Nad _____ vist õnnelikud. 4) Nüüd ma _____ üliõpilane. 5) Kas ka sina _____ tartlane? 6) Millal _____ ajaloo loeng? 7) Täna seminari ei _____. 8) Direktor _____ oma kabinetis. 9) Kas teil _____ juba tunniplaan? 10) Kõigil tudengitel _____ vaja minna deканаati.

2. Avage sulud.

1) Ma (elama) _____ Tallinnas ja (õppima) _____ 12. klassis. 2) Minu vanem õde (olema) _____ üliõpilane. 3) Ta (elama) _____ praegu Tartus. 4) Esmakursuslased (sõitma) _____ igal reedel koju. 5) Me (rääkima) _____ omavahel ainult eesti keeles. 6) Õde (jutustama) _____ mulle oma uutest sõpradest ja mina (kuulama) _____ teda huviga. 7) Meil (olema) _____ üheskoos väga lõbus. 8) Kas sa (tundma) _____ minu õde? 9) Kui sa (tahtma) _____, siis (võima) _____ teid omavahel tutvustada. 10) Ma ei (kartma) _____, et sa (pettuma) _____ temas.

3. Avage sulud.

1) See naine (olema) _____ minu ema kolleeg. 2) Ma ei

(töötama) _____, ma (tahtma) _____ veel õppida. 3) Minu isa (minema) _____ tööle välismaale. 4) Need lapsed (käima) _____ kord nädalas basseinis. 5) Ta (helistama) _____ sulle homme, täna tal (olema) _____ palju tööd. 6) Minu vanemad (sõitma) _____ lõunasse puhkama. 7) Millest sa (mõtlemata) _____? 8) Mul ei (olema) _____ praegu tuju laulda. 9) Tihti ei (tahtma) _____ lapsed lasteaias olla. 10) Keda te (ootama) _____ ja mida te (soovima) _____?

4. Mida keegi teeb? Kus töötab?

juuksur	arheoloog	metsavaht
õmbleja	raamatupidaja	miljonär
ehitaja	piletikontrolör	mannekeen
ärimees	telediktor	puuviljade müüja
diskor	laevakapten	pakikandja

5. Kirjutage sulgudes olevad tegusõnad olevikus.

1) Peeter (olema) _____ arst. 2) Ta (elama) _____ Tartus. 3) Tema perekond ei (olema) _____ eriti suur. 4) Abikaasa Liia (töötama) _____ koolis õpetajana. 5) Poeg Lauri ei (õppima) _____ veel koolis, ta (käima) _____ lasteaias. 6) Peeter (armastama) _____ öelda: 7) "Mina (olema) _____ väga õnnelik. 8) Me (elama) _____ õnnelikult. 9) Mida sa (oskama) _____ veel elult tahta?" 10) Ma (arvama) _____, et see (olema) _____ tõesti nii.

6. Muutke laused eitavaks.

1) Mul on palju raha. 2) Nad oskavad prantsuse keelt. 3) Eha ja Martin lähevad koos kinno. 4) Ma jään haigeks. 5) Koolis

tohib suitsetada. 6) Nad on tuntud sportlased. 7) Mihklil on palju sõpru. 8) Kas sa loed seda raamatut? 9) Mulle meeldib kinos käia. 10) Sa tead, kus Vasja elab.

7. Avage sulud.

1) Täna (olema) _____ ilus ilm. 2) Minu sõbranna (õppima) _____ kursustel saksa keelt. 3) Ma ei (sõitma) _____ kooli bussiga, vaid (tulema) _____ jalgsi. 4) Kus nad (puhkama) _____? 5) Maria (unistama) _____ suurest õnnest, aga see ei (tulema) _____ nii ruttu. 6) Mida sa (tegema) _____? 7) Jaan muudkui (sööma) _____ ja (jooma) _____ - ja ikka ei (saama) _____ oma isu täis. 8) Nende naabrid (kolima) _____ varsti Itaaliasse. 9) Kõrvalmajas (elama) _____ kuulus kirjanik, kes öösel (kirjutama) _____ ja päeval (magama) _____. 10) Mida me nüüd (ette võtma) _____ - kas (minema) _____ kinno või (lugema) _____ kodus raamatuid?

8. Tõlkige eesti keelde.

1) В вазе лиловые цветы. 2) Туристы находятся на Ратушной площади и фотографируют. 3) Вы это понимаете? 4) Завтра я попрошу у нее извинения. 5) Моя двоюродная сестра Зоя работает. 6) На будущей неделе я узнаю, состоится ли поездка. 7) Что Наташа вяжет? 8) Вечером мы смотрим телевизор. 9) Когда вы будете отдыхать в Вяэна-Йыэсуу? 10) Евгений ждет за дверью.

9. Avage sulud. Jälgige sõnade õiget järjekorda lauses.

1) Kas te (aru saama) sellest keerulisest probleemist? 2) Kui õpilasel tekib tunni ajal küsimusi, siis ta (üles kirjutab) need

vihikusse. 3) Kas te (ette heitma) talle midagi? 4) Õpetaja (läbi vaatama) meie referaadid ja annab neile hinnangu. 5) Õhtul nad (alla kirjutama) lepingule. 6) Mulle ei meeldi, kui ta nüüd (alla andma). 7) Andke andeks, aga see (silma hakkama) tahes-tahtmata. 8) Kõik õpilased pidid aktusest (osa võtma). 9) Poisid (jalga laskma) matemaatika tunnist. 10) Kohtumine (aset leidma) neutraalsel territooriumil. 11) Kas sulle ei tundu, et ta (poppi tegema) liiga sageli? 12) Pane tähele, varsti ta (maha panema) ka oma ameti! 13) Mul ei (vaja minema) seda raamatut. 14) Vaadake, kes trepist (alla tulema)! 15) Peame ootama, kuni Madis (läbi lugema) novelli.

PÖÖRAMINE LIHTMINEVIKUS

10. Lugege laused lihtminevikus.

1) Ma kingin sulle lille. 2) Joel annab taksojuhile 150 krooni. 3) Me võtame rahakotid ja läheme poodi. 4) Vabandage, aga härra Mürk läheb koosolekule. 5) Me sõidame terve perega Moskvasse. 6) Kas sina tead tema aadressi? 7) Nad on arstid, nad töötavad hästi. 8) Ema keedab suppi, mina viin prügi välja. 9) Päike tõuseb kell 7.15. 10) Kalevi ema ja pruut oskavad mõlemad kududa. 11) Anneli käib hispaania keele kursustel. 12) Ma lähen tööle. 13) Kaja ja Kalju ootavad taksot. 14) Õues on külm - puhub tuul ja tibutab vihma. 15) Pühadeks toome tuppä suure kuuse ja paneme ehted peale. 16) Isa kingib väikesele tütrele uue nuku. 17) Aleksandra suusatab, aga Mait kelgutab. 18) Mul tuleb talle appi minna. 19) Ma ei kirjuta kõiki sõnu üles. 20) Me tuleme toime.

11. Kirjutage sulgudes olevad tegusõnad lihtminevikus.

1) Ma (lugema) _____ ajalehest, et president (sõitma) _____ Hispaaniasse. 2) Kas sa (oskama) _____ kir-

jutada oma vabast ajast kirjandit? 3) Me (käima) _____ nende pulmas. 4) Kas te (olema) _____ ka eelmisel nädalal siin? 5) Larissal (olema) _____ sünnipäev jaanuari alguses. 6) Mulle (helistama) _____ nädalavahetusel õpetaja. 7) Minu ema (töötama) _____ aastaid kosmeetikuna. 8) Konstantin (hilinema) _____ jälle koosolekule. 9) Heli (õppima) _____ sõnad pähe. 10) Kes ei (tahtma) _____ koju minna? 11) Tüdrukud (laulma) _____ ja (tantsima) _____. 12) Kas sa (jooma) _____ hõõgveini? 13) Ei, ma ei (jooma) _____. 14) Kui ma eile koju (tulema) _____, (pesema) _____ ema nõusid. 15) Me (käima) _____ eile kinos, aga üleile (olema) _____ kontserdil. 16) Laupäeval me (minema) _____ suvilasse ja (töötama) _____ seal. 17) (Puhuma) _____ tugev tuul ja (sadama) _____ rahet. 18) Miks te ei (tahtma) _____ sõita ärireisile? 19) Nad ei (ostma) _____ seda autot, vaid (varastama) _____ selle. 20) Me (istuma) _____ reedel sõpradega baaris ja (sööma) _____ soolaube.

12. Lugege teksti lihtminevikus.

Lydia Koidula (olema) esimene eesti naisluuletaja. Ta (sündima) Väandras. Koidula (õppima) Pärnu Kõrgemas Tütarlaste Koolis. Tema lemmikained (olema) keeled, kirjandus, ajalugu, joonistamine ja käsitöö. Ta (olema) andekas õpilane. Lydia isa (toimetama) Pärnus ajalehte "Pärnu Postimees". Selles lehes (ilmuma) ka Koidula esimesed luuletused ja jutustused. Hiljem (kolima) nad Tartusse. Siin (saama) Koidula tuntuks kui isamaalaulik, jutukirjanik ja näitekirjanik. Lydia Koidula (kirjutama) laulu "Mu isamaa on minu arm", millele helilooja Gustav Ernesaks (looma) viisi luuletaja sajandaks sünniaastapäevaks.

Kas sina (teadma) seda, mis mina sulle praegu (jutustama)?

13. Lugege teksti lihtminevikus.

Pühapäeva hommikul ma (magama) kella poole üheni. (Ärkama) pärast pikka und ja (keetma) endale kohvi. (Jooma) tassi kohvi ja (lugema) värsket ajalehte. Samal ajal (kuulama) koos emaga raadiost uudiseid. Pärastlõunal (tulema) telerist huvitav film. Päev (olema) kuidagi tühi, ma ei (teadma), mida teha. (Laskma) vee vanni ja (minema) vanni. Pärast (koorima) kartuleid ja ema (keetma) kartuliputru. Samal ajal, kui me (sööma), (helisema) uksekell. See (olema) meie naabrinaine. Tema tütar (jääma) haigeks, tal (pidama) olema kõrge palavik ja talumatu köha. Naabrinaine (tahtma) helistada kiirabisse ja kutsuda arsti.

Selline (olema) seekord minu pühapäev.

Mida huvitavat (tegema) sina sellel nädalal?

14. Kirjutage tegusõna lihtminevikuvorm.

Mart ja Liina (kavatsema) _____ sõita Otepääle. Reede lõunal (tulema) _____ nad varem töölt koju, (sõitma) _____ trammiga bussijaama ja (istuma) _____ seal kiirbussile. Selle bussiga (saama) _____ nad Otepääle. Lõuna-Eestis (olema) _____ ilus talvine ilm. Neil (olema) _____ kaasas suusad, soojad riided ja söök. Lõpppeatusest (pidama) _____ nad natuke jalgsi minema. Nad (jõudma) _____ kohale õhtul hilja. Öömaja (pakkuma) _____ neile üks Mardi ülikoolikaaslane. Kui nad hommikul (ärkama) _____, (sadama) _____ väljas hoopis vihma. Õues ei (olema) _____ üldse lund. Igal pool (olema) _____ ainult vesi ja jää. Nii ei (saama) _____ Mart ja Liina sellel nädalavahetusel suusatada. (Oskama) _____ sa seda ette arvata!

Mardi sõber (kütma) _____ neile sauna ja tema abikaasa (keetma) _____ maitsva supi. See nädalalõpp

(mööduma) _____ siiski lõbusalt. Pühapäeval (pakkima) _____ Mart ja Liina oma asjad ning (sõitma) _____ Tallinna tagasi. Tallinnas (sadama) _____ laia lund! Mart ja Liina ei (kurvastama) _____ enam üldse.

15. Kirjutage sulgudes olevad tegusõnad lihtminevikus.

1) Ta (olema) _____ väga haige. 2) Ma (tegema) _____ õhtul koduseid ülesandeid. 3) Silvia (armastama) _____ kaua magada ja (jääma) _____ tihti tundi hiljaks. 4) Ma (õppima) _____ luuletuse pähe ja (minema) _____ siis magama. 5) Me (vaatama) _____ õhtul telerit. 6) Õues (olema) _____ ilus ilm - päike (paistma) _____ ja linnud (laulma) _____. 7) Nad ei (oskama) _____ vastata. 8) Kas te (käima) _____ arsti juures? 9) Ema ei (ostma) _____ mulle arvutit. 10) Eile ma (minema) _____ kinno ja (jääma) _____ filmiga väga rahule. 11) Ta (tulema) _____ sulle külla. 12) Suvel me (puhkama) _____ suvilas, ega (sõitma) _____ lõunasse. 13) Nemad (jooksma) _____ üle tee. 14) Eile (laulma) _____ Koit Toome oma uut laulu. 15) Kas te eelmisel suvel (nägema) _____ kirjused liblikaid?

16. Lugege laused eitavas kõnes.

1) Maret jäi hiljaks ja pidi vabandama. 2) Nad tõid raamatud raamatukogust klassi. 3) Sel suvel ujusime palju. 4) Juhataja sõlmis uue koristajaga lepingu. 5) Ma nägin tema uut sõbrannat. 6) Ta tutvustas mulle oma kaaslast. 7) Ta soovitas meil puhata. 8) Loeng algas juba kaks tundi tagasi. 9) Kas ta pani raha taskusse? 10) Seda ta tegi hästi. 11) Ema pesi külma veega pesu. 12) Kas sa sõid hommikul? 13) Tõnis tuli koju. 14) Miks te muretsesite? 15) Tema lõi sellele laulule viisi.

TÄIS- JA ENNEMINEVIK

17. Valige õiged tegusõnad ja moodustage täisminevik.

1. Kus te olete _____? 2. Ma ei ole kunagi _____ nii maitsvat kringlit. 3. Kas te olete _____ Matsalu looduskaitsealal? 4. See kirjanik on _____ nii proosat kui luulet. 5. Ma olen _____ keskkoolis, tehnikumis ja ülikoolis. 6. Kellele sa oled sellest _____? 7. Mu sõbrad on jälle mind _____! 8. Kas sa oled mulle _____? 9. Me pole teda veel _____. 10. Mida sa oled talle _____?

töötama, reisima, aitama, külastama, sööma, käima, alt vedama, tõlkima, avaldada, kirjutama, kinkima, õppima, õnnitlema, mainima, rääkima, ostma, otsima, jutustama, töötama, petma, helistama, nägema, unustama, puhkama

18. Moodustage täisminevik.

1) Sa _____ ikka _____ (ütleva), et inimesi tuleb austada. 2) Seda võis näha kolleegide nägudelt, et Villu _____ (võitma). 3) Kas sa _____ (kuulma) luikede laulu? 4) See noormees _____ sind mitu korda otsimas _____ (käima). 5) Nüüd _____ ma teile _____ (rääkima) kõigest, mida ma tean. 6) Kas te _____ temast midagi _____ (kuulma)? 7) See, mida te nüüd kuulete, _____ tõesti _____ (sündima) lugu. 8) Kas me _____ (kokku leppima)? 9) Eestisse _____ (saabuma) Soome president. 10) Vabandust, mina ei _____ niimoodi _____ (ütleva)!

19. Lugege laused täisminevikus. Jälgige sõnajärge.

1) Ma *sündisin* 26. mail 1970. aastal. 2) Ma *kuulsin* sellest korduvalt, et ta ennast keelteskooli *registreeris*. 3) Ta *ähvardas*

mind mitu korda. 4) Tavaliselt *tegi* ta kõike omamoodi, aga seekord kuuletus käsule. 5) Sõber kirjutas Saksamaalt, et *mõtles* minu peale tihti. 6) Ta *rõhutas* seda sageli. 7) Nad *õppisid* koos 12 aastat. 8) *Otsisin* seda raamatut kaua. 9) Ilm *läks* külmaks. 10) Teet *vabandas* juba minu ees.

20. Moodustage enneminevik.

1) Kui Õne _____ toad _____ (koristama) ja Hendrik _____ laua _____ (katma), võisid nad rahulikult külalisi oodata. 2) Kui õpetaja _____ klassist _____ (väljuma), algas õpilaste seas lärm. 3) Tõusin üles, sest uni _____ (minema). 4) Ehkki nad _____ luuletust _____ (lugema), ei mäletanud nad sellest midagi. 5) Vaatamata sellele, et vihm _____ (mööduma), langesid veel üksikud piisad. 6) Päike ei _____ (paistma) mitu päeva. 7) Kui ta _____ kõne _____ (lõpetama), astus ta kindlal sammul oma koha poole. 8) Kui nad _____ kõhud täis _____ (sööma), hakkas Joosep jutustama oma reisist. 9) Vaatamata sellele, et me _____ kõike seda juba _____ (kuulma), tundus lektori loeng meile arusaamatuna. 10) Ta vaatas jälle taevast, mis _____ halliks _____ (tõmbuma).

KÄSKIV KÕNEVIIS

21. Mida ütleb ema Marile? Kasutage käskivat kõneviisi.

Näide: Mari ei taha õppida. - Ema ütleb talle: "Mari, õpi!"

1) Mari peab poodi minema ja leiba ostma. 2) Mari peab nõusid pesema. 3) Mari ei taha õue minna. 4) Mari peab tuba koristama. 5) Mari ei ole hea laps. 6) Mari kisab. 7) Mari tahab

õhtul hilja televiisorit vaadata. 8) Mari räägib liiga palju telefoniga. 9) Mari peab koeraga välja minema. 10) Mari ei taha peenraid rohida.

22. Moodustage käskiva kõneviisi eitav kõne.

Näide: Toivo hilineb. - Toivo, ära hiline!

1) Neid sõnu ei tule pähe õppida. - _____!
2) Sõbratar räägib tänaval liiga kõvasti. Pean talle tihti ütlema: "_____!" 3) Ema ei luba pojalt kommi süüa. Ta ütleb: "_____!" 4) Tanja valetab ühtepuhku. - Tanja, _____! 5) Mehed ei taha tööd teha. - Meister ütleb neile: "_____!"

23. Mida keelavad ja mida lubavad need märgid?

1) jalgratas; 2) saabas; 3) pudel; 4) kommid; 5) kass; 6) rulluisik

Näide: Ärge jooge bussis, parem ostke pilet!

24. Moodustage umbisikulise tegumoe olevik.

- 1) Viimasel ajal (täiendama) _____ ennast sageli välismaal.
- 2) Pärast sööki (pesema) _____ hambaid.
- 3) Sünnipäeval (pildistama) _____ sünnipäevalast ja külalisi.
- 4) Sel talvel (suusatama) _____ palju.
- 5) Selles pubis (teenindama) _____ kiiresti.
- 6) Nüüd (avama) _____ see kauplus alles kell 10.
- 7) Kinomajas (näitama) _____ septembris saksa filme.
- 8) Trepikoja uks (panema) _____ ööseks lukku.
- 9) Selles kohvikus ei (suitsetama) _____.
- 10) Selles kohvikus ei (lubama) _____ suitsetada.
- 11) Miks (arvama) _____, et nad on uusrikkad?
- 12) Täiskasvanutega ei (vaidlema) _____!
- 13) Kinos ei (vilistama) _____, vaid (laskma) _____ rahulikult filmi vaadata.
- 14) (Paluma) _____ ruttu ühendust võtta.
- 15) Pärast autasustamist (sõitma) _____ restorani, mitte ei (minema) _____ diskole.

25. Moodustage umbisikulise tegumoe minevik.

- 1) Juuni keskpaiku (andma) _____ diplom noortele filoloogidele.
- 2) Kas teile ei (ütleva) _____, et tund jääb ära?
- 3) Keeletundides (käänama) _____ nimisõnu ja (pöörama) _____ tegusõnu.
- 4) Tundub, et Unosse (suhtuma) _____ töö juures hästi.
- 5) Juubilari (õnnitlema) _____ aulas.
- 6) Kas täna mulle ei (helistama) _____?
- 7) Hommikul (ootama) _____ trammi kaua.
- 8) Kahjuks ei (jääma) _____ tema töötulemustega rahule.
- 9) Kokkutulnuile (tutvustama) _____ põgusalt päevakava.
- 10) Sind (otsima) _____ mitu korda.
- 11) Staadionil (jooksma) _____ ja (mängima) _____

- jalgpalli.
- 12) Mida teile (lubama) _____? 13) Raadiost (ütleva) _____, et kaupluse aken (viskama) _____ kividega sisse.
- 14) Anu ei teinud kunagi seda, mida temalt (paluma) _____.
- 15) Erastamiseks (esitama) _____ vajalikud dokumendid.

26. Tõlkige laused eesti keelde.

- 1) Говорят, что Михаил хочет жениться на Сийри.
- 2) В этом банке валюту временно не меняют.
- 3) Вчера у этого бизнесмена украли машину.
- 4) На банкете не пели и не танцевали.
- 5) На курсах изучают делопроизводство, машинопись и английский язык.
- 6) Если ты не выучишь эстонский язык, тебя уволят.
- 7) Требуется няня.
- 8) Продается большая собака.
- 9) Об этом не говорят громко!
- 10) Мне нравится, когда поступают честно.

27. Kirjutage vähemalt kolm tegevust vastuseks järgmistele küsimustele.

Mida tehakse ja mida ei tehta:

- a) mikseriga, b) kruvikeerajaga, c) mustade nõudega, d) vabal ajal, e) puhkusel, f) lemmikloomale?

28. Muutke laused umbisikulisteks.

- 1) Väike tüdruk *vajab* hoidjat.
- 2) Ajalehes *kirjutas* noor ajakirjanik, et ülikoolis õpib rohkem tütarlapsi kui noormehi.
- 3) Me *ei esita* dokumente kodakondsuse taotlemiseks.
- 4) Me *ei esitanud* dokumente kodakondsuse taotlemiseks.
- 5) Mida *näitab* täna Kanal 2?
- 6) Kas see on õige, mis *nad räägivad*?
- 7) Kevadel *püüdsid* mehed kala.
- 8) Üks mees *palub* teid telefoni juurde.
- 9) Koor *esitas* kontserdil Veljo Tormise laule.
- 10) Uksehoidja *avab* ukse kell 6.
- 11) Sõber *ostis* endale mootorratta.
- 12) Mulle *helistas* juhataja ja *palus* kiiresti tööle tulla.
- 13) Horoskoop

ennustab kaksikutele head aastat. 14) Noorele viiuldajale *plak-sutas* publik tormiliselt. 15) See sümpaatne noormees *saatis* sulle lilli. 16) Oodake, teile *helistab* meie referent. 17) Inspektor *kontrollib* tema andmeid juba terve tund. 18) Ma *tellin* pitsa meelsamini telefonitsi, kui *lähen* ise seda tooma. 19) Ema *kasvatab* lapsi armastusega. 20) Miks Luule *ei kasta* lilli?

29. Vastake küsimustele.

1) Mida ei tehta banketil? 2) Mida tehti viimasel koosviibimisel? 3) Mida ei tehtud kontserdil? 4) Mida ei tehta tram-mis? 5) Mida tehakse kaupluses ja turul? 6) Millal lauldakse hümnid? 7) Mida ei tehta hümnid laulmise ajal? 8) Mida tehakse eesti keele tunnis? 9) Mida ei tehtud näitusel? 10) Mida tehti ekskursioonil? 11) Mida tehakse ülikoolis? 12) Mida ei tehta restoranis? 13) Mida tehakse kastekannuga? 14) Mida tehakse taskuarvutiga? 15) Mida ei tehta joonlauaga?

30. Moodustage eitus.

1) Seekord söödi sünnipäeval palju. 2) Loodan, et seesugune partei luuakse varsti. 3) Eksamil tullakse spikritega. 4) Tavaliselt kasutatakse eksamil sõnastikku. 5) Paljundatakse dokumente. 6) Niimoodi öeldakse kõigile. 7) Teiste juttu kuulatakse pealt. 8) Saali minnakse marssides ja kisades. 9) Diskol mängitakse hümnid. 10) Sõbrad kutsutakse tööle. 11) Talle kingiti sünnipäevaks arvuti. 12) Marje võeti koristajana tööle. 13) Ebaausa töö eest maksti palka. 14) Järjekordselt toodi müügile praakkaupa. 15) Avati uus kauplus. 16) Märgi keelekursustele ja õpiti kõnekeelt. 17) Eksam sooritati edukalt. 18) Tunnis räägiti ajaloost. 19) Vigadest võeti õppust. 20) Esinejale anti märku, et aeg on lõpetada.

MA- JA DA-INFINITIIVI KASUTAMINE

31. Valige õige infinitiivvorm.

1) Esimeses klassis meeldib lastele koolis (käima/käia). 2) Õie tahab klaverit (mängima/mängida) (õppima/õppida). 3) Peale kooli armastab Aleksei (jalutama/jalutada) ja sporti (tegema/teha). 4) Minu ema oskab hästi süüa (tegema/teha), isale aga meeldib (sööma/süüa). 5) Anatoli ei tea, milliseid lilli pruudile (ostma/osta) ja ta peab seda emalt (küsimä/küsida). 6) Kahjuks hakkas Igor juba noorelt (suitsetama/suitsetada). 7) Naabrinaine kutsus teda kohvi (jooma/juua). 8) Vennal oli raske tööd (leidma/leida). 9) Homme hakkab eksamiteks (valmistuma/valmistuda). 10) Täna õhtul pean palju (lugema/lugeda).

32. Kas ma- või da-infinitiiv?

1) Kas te saate mulle (laenama/laenata) tuhat krooni? 2) Kas ma võin siin natuke (istuma/istuda)? 3) Lumi hakkas juba (sulama/sulada). 4) Raske on (töötama/töötada) dispetšerina, kui ei oska eesti keelt. 5) Halb on (elama/elada) ükski. 6) Kas sinu sõber oskab süüa (tegema/teha)? 7) Viktor jääb kinosaali (magama/magada). 8) Ta ei lähe näitust (vaatama/vaadata). 9) Mulle ei meeldi (hilinema/hilineda). 10) Vennal oli raske kursustel (käima/käia). 11) Kolleeg kutsus mind kõnet (tõlkima/tõlkida). 12) Kas ma tohin sulle õhtul (helistama/helistada)? 13) Ma tahan Kanaari saartele (sõitma/sõita). 14) Hakame nüüd (sööma/süüa)! 15) Kas sa pead loengut (kuulama/kuulata)?

33. Kirjutage õige infinitiivvorm.

1) Kas homseks on vaja seda raamatut (lugema) _____?
2) Sõber läks raamatukokku ajalehte (lugema) _____.
3) Sisseastumiseksamitel ei tohtinud sõnaraamatut (kasutama)

_____ . 4) Kust saab seda vestmikku (ostma) _____? 5) Noorem õde tahab ruttu suureks (kasvama) _____ ja siis näitlejaks (saama) _____. 6) Kas sulle meeldib rohkem kodus (kuduma) _____ või linnas (jalutama) _____? 7) Minge kindlasti seda näitust (vaatama) _____! 8) Kas sa oskate seda harjutust (tegema) _____? 9) Mul ei ole aega sinu probleemide üle (arutama) _____, pean tööle (minema) _____. 10) Vabanda, unustasin seda (tegema) _____. 11) Ma tahan sind (õnnitlema) _____ edu puhul! 12) Tulge minuga kohvi (jooma) _____! 13) Täna, kahjuks ei ole mul täna tuju kohvi (jooma) _____. 14) Marko armastab õhtuti (minema) _____ õue koeraga (jalutama) _____ ja elu üle järgi (mõtleva) _____.

34. Vastake küsimustele.

1) Mida te tahaksite praegu teha? 2) Mida te ei tahaks üldse teha? 3) Mida tuleb teie sõbral homme teha? 4) Mida te peate kodus tegema? 5) Mida võib teha pärast sauna? 6) Mida ei ole ilus tunni ajal teha? 7) Mida sõidab Ivo tegema Võrru? 8) Mida õpetab treener tegema? 9) Mida armastab teie õde/vend/laps/ema teha vabal ajal? 10) Mida oleks huvitav õhtuti teha?

35. Lõpetage laused. Kasutage ma- või da-infinitiivi.

- 1) Vabandage, kuidas _____?
- 2) Ta oli valmis _____.
- 3) Augustile meeldib hommikuti _____.
- 4) Kas sulle ei tundu, et ei ole ilus _____?
- 5) Kohe ruttas Ahti _____.
- 6) Pole parata, hakkas nüüd kohe _____.
- 7) Unustasin raamatut _____.
- 8) Küsige temalt, kuhu _____.

- 9) Tulge meiega õue _____.
- 10) Kas sa jääd siia _____?
- 11) Te tulite vast selleks siia, et _____.
- 12) Millega saan teid _____?
- 13) Te peate kohe _____.
- 14) Mulle tundub, et ta lubab kõiki alati _____.
- 15) Milleks _____ kui võib _____?

36. Tõlkige laused eesti keelde.

1) Можно тебя пригласить танцевать? 2) Ее сын хотел учить японский язык, но у него не было для этого денег. 3) Здесь можно курить? 4) Мы будем учить немецкий язык. 5) Им надо как следует отдохнуть. 6) Борис пошел плавать в бассейн. 7) Господин Щербаков не смог принять приглашение на презентацию фирмы. 8) Невестка вообще не умела готовить еду. 9) Теперь надо много учиться. 10) Я не хотела вам мешать! 11) Мне нравится говорить по мобильному телефону. 12) Неужели вы пойдете обедать в ресторан? 13) Я люблю кататься на лыжах. 14) Мне надо уйти. 15) Что я могу вам предложить – виски или коньяк?

ERINEVUSED REKTSIOONIS

37. Avage sulud.

Pöörake tähelepanu rektsoonierinevustele.

- 1) Klassijuhataja palus (nemad) _____, et nad (tema) _____ aitaksid. 2) Kooliarst nõudis (õpilane) _____ tõendit. 3) Sõber leidis (tänav) _____ raha. 4) Kas sa mängid (tennis) _____, (kabe) _____ või (mõni pill) _____? 5) Koolidirektor unustas prillid (kabinett) _____.

_____ . 6) Noorem õde sarnaneb (ema) _____, vanem (isa) _____. 7) Kuri õpetaja võttis (õpilane) _____ päeviku ja kirjutas (päevik) _____ pika märkuse. 8) Lapsevanem luges (päevik) _____ märkust ja ei saanud (ükski sõna) _____ aru. 9) Vanaema usub (jumal) _____ ja käib pühapäeviti (kirik) _____. 10) Naaber oli ostnud (turg) _____ ilusaid tomateid, (kauplus) _____ selliseid ei saa. 11) Noormees tundis huvi (neiu) _____ vastu. 12) Kas kirjandi kirjutamisel tohib kasutada (sõnastik) _____? 13) Laenasin (sõber) _____ sõnaraamatu, mille unustasin kahjuks (kool) _____. 14) Praegu on oht haigestuda (difteeria) _____. 15) Kas olete (oma tuba) _____ juba harjunud?

38. Avage sulud. Pöörake tähelepanu reksioonile.

1) Ma pidasin väga lugu (oma vanaema) _____, sest ta aitas (kõik) _____ ja usaldas (igauks) _____. 2) Ta unustas (see) _____, et oli peitnud oma raha (sahtel) _____. 3) Käisime sõbrannaga (linn) _____ jalutamas, ostsime (kohvik) _____ endale tordi ning nautisime (elu) _____ ja (vabadus) _____. 4) Laenasin (Riho) _____ tuhat krooni ja pean võla (tema) _____ tagasi maksma juba homme. 5) Ma ei mäleta, kas ma jätsin oma käekoti (takso) _____ või unustasin (kodu) _____. 6) Politseinik jälgis (turistid) _____, kes peitsid toiduaaineid oma (kotid) _____ ja (taskud) _____. 7) Sõitsime (troll) _____ tema juurde, aga kahjuks ei leidnud me (tema) _____ (kodu) _____. 8) Ma ei teadnudki (see) _____, et sa huvitud (sport) _____; ma arvasin, et sa tunnend huvi ainult (raha) _____, (ilusad naised) _____ ja (kallid autod) _____ vastu. 9) Ära kuritarvita minu (usaldus) _____. 10) Ma ei suuda imetleda tema (tarkus) _____ ja (võlu) _____

_____ - minu arust sarnaneb ta (tarkusejumalanna) _____! 11) Kristjan segas (kokteil) _____, liitus siis (meie) _____ ja tüütas (meie) _____ oma anekdootidega terve õhtu. 12) Küsige täpsemat informatsiooni (toimetaja) _____ või kasutage (teatmeteos) _____! 13) Imetlesin (noor naine) _____, kes mängis (viul) _____, ja kadestasin (tema) _____ kogu südamest. 14) Madis ei mängi (klaver) _____ ega (kitarr) _____, ei tegele (sport) _____, ei paranda (auto) _____ ega suhtle (tüdrukud) _____ - ta ainult istub, vaatab (teler) _____ ja käib (minu närvid) _____. 15) Mehed ei saa kunagi (naised) _____ aru.

39. Moodustage järgmiste tegusõnadega laused. Pöörake tähelepanu reksioonile.

kadestama	huvi tundma	minema
sarnanema	huvituma	tulema
uskuma	huvitama	käima
jääma		sõitma

40. Avage sulud.

1) Kas ma pean ka (uued sõnad) _____ õppima? 2) Ärge segage (meie) _____! 3) Täna juhatas (koosolek) _____ osakonnajuhataja, kes kasutas oma (kõne) _____ palju (võõrsõnad) _____. 4) See härra õpetab ülikoolis (kreeka keel) _____ ja sarnaneb ise (kreeklane) _____. 5) Reisija jättis oma dokumendid (vagun) _____ ja jäi õnnetult (vaksal) _____ ootama. 6) Pärast kooli lõpetamist pidi Mart abielluma (Rita) _____, aga võttis naiseks hoopis (Piret) _____. 7) Kas (Ilja) _____ ja (Aleksander) _____

_____ võib usaldada? 8) Halastage eksamil (meie) _____! 9) Miks Arkadi ei huvitu (autod) _____ ja (lennukid) _____? 10) Eksamil jälgis professor (noor tudeng) _____, kes küsis (naaber) _____ konspekti. 11) Palun aidake (mina) _____ kiiresti! 12) Kas te aitaksite (mina) _____ seda dokumenti tõlkida? 13) (Kus) _____ te lähete? 14) Rumalate küsimustega pöörduge (vana-ema) _____ poole, mitte ärge esinege (need) _____ (eksam) _____! 15) (Kes) _____ sa tervitasid?

41. Avage sulud.

1) Tiina võttis (raamatukogu) raamatu ja läks (kodu). 2) Ma pidin õhtul (vend) abistama, sest ta ei saanud (matemaatika kodune ülesanne) aru. 3) Küsi (see vana naine), mis kell on. 4) Nad tervitasid üheskoos (saabuv kevad) ja tegid (kool) poppi. 5) Kas te sööte (hommik)? 6) Kuulsin, et ta haigestus (gripp). 7) Nad imetlesid (vikerkaar) ja jalutasid edasi. 8) Minu isa juhatas (koosolek) ja tõlk tõlkis (tema jutt) (inglise keel). 9) Ärge segage (tund)! 10) Helistage (see telefoninumber) ja küsige (Sergei)! 11) Eliisa kirjutas (artikkel) tundmatud sõnad (oma vihik) ja õppis need hiljem (pea). 12) Kas sa oled kuulnud, et välismaalased käivad (keelekursused)? 13) Eksamil kasutage ainult (oma teadmised)! 14) Jaan käib neljapäeviti (kasiino). 15) Ärge käige (muru)!

42. Tõlkige eesti keelde.

1) Кто-то позвал меня, когда я делала утреннюю пробежку. 2) Юноша любовался красивой девушкой и свистел. 3) Не я подчиняюсь тебе, а ты обслуживаешь меня! 4) Алексей занимался профессиональным боксом, ему не нравилась легкая атлетика. 5) Кто бы не хотел пополнить свой гардероб? 6) Погода холодная, береги

свое здоровье! 7) Не обращай на это внимания! 8) Я уважаю семью Лещенко. 9) Чтобы в дальнейшем слушать лекции на эстонском языке, мы должны его выучить. 10) Вчера я нашел в своем кармане чужой кошелек. 11) Обязательно напхни мне об этом! 13) Мы считали Исаева честным человеком, а теперь мы не можем ему доверять. 14) Шурочка ничего не поняла. 15) То, что Анастасия наслаждается этой музыкой, я заметил сразу.

TINGIV KÕNEVIIS

43. Õelge, mida te teeksite, kui ...

te oleksite näljane; te tahaksite minna teatrisse; te peaksite sõitma Tartusse; te oleksite väsinud; teil oleks homme eesti keele eksam; teil oleks terve homne päev vaba

Näide: Kui ma oleks(in) haige, siis ma helistaks(in) polikliinikusse ja kutsuks(in) arsti koju. Ma oleks(in) voodis ja jooks(in) sooja teed meega. Ma ei läheks tööle.

44. Kirjutage sulgudes olev tegusõna tingivas kõneviisis.

1) Ma (tahtma) eesti keelt õppida, aga grammatika on minu jaoks liiga raske. 2) Poiss (laulma) rõõmsalt, aga tal valutab kurk. 3) Ma (pesema) pesu, ent täna ei ole sooja vett. 4) Urmas (ostma) auto, aga Georg ei müü talle oma autot. 5) Vello tütar (õppima) malet mängima, kui Vello teda (õpetama). 6) (Tulema) teiega kinno, aga mu ema on haigeks jäänud. 7) Kui minu korterinaaber (olema) peaminister, siis ta ei (elama) meie majas. 8) Politsei (seisma) hotelli ees, kui see (olema) vajalik.

45. Jutustage. Kasutage jutustuses tingivat kõneviisi.

Teil on võimalik sõita tasuta Rootsi, Taani või Veneetsiasse.

Missugust riiki eelistaksite? Miks? Mida te seal teeksite/ vaataksite?

46. Kirjutage, milline oleks teie arvates ideaalne õppeasutus? Mis oleks seal teisiti? Kasutage jutustuses tingivat kõneviisi.

47. Mida te teeksite/ütleksite, kui ...

- a) teil pole raha, aga tahaksite väga endale midagi osta;
- b) teie parim sõbranna käiks iga päev juuksuris;
- c) teil valutaks pea;
- d) te kohtaksite diskol ilusat tüdrukut (meeldivat noormeest) ja tahaksite temaga lähemalt tutvuda;
- e) te leiaksite rahakoti raha ja dokumentidega;
- f) te kaotaksite oma rahakoti;
- g) teie ülemus ähvardaks teid homsest vallandada;
- h) leiaksite oma korteri ukse tagant korvi väikese lapsega?

KORDAMISEKS

48. Moodustage käsk kasutades kaldkirjas olevat nimisõna.

Näide: Õues on väga palav. *Rand.*- Minge randa ja ujuge!

- 1) Õués on väga külm. *Riided.* 2) Öösel sadas lund. *Kasukas.*
- 3) Sajab vihma. *Vihmavari.* 4) Teed on libedad. *Auto.* 5) Puhub tugev tuul. *Soe sall.* 6) Täna on ilus ilm. *Park.* 6) Sõber saabub laevaga. *Sadam.* 7) Raha on otsas. *Pank.*

49. Kirjutage sulgudes olev tegusõna sobivas vormis.

- 1) Kuidas (minema) _____ bussijaama? 2) Selle üle ei tasu (vaidlema) _____! 3) Artur ei saa (istuma) _____ hetkegi rahulikult, ilma midagi (tegema)

- _____ . 4) (Rääkima) _____ oma elust ja sellest, kus te olete varem (töötama) _____! 5) Kaele meeldib (tantsima) _____, ta käib tihti (tantsima) _____ . 6) Kõik olid sünnipäevapeole (kutsuma) _____, aga Marina jäi (tulema) _____ . 7) Olime mägedes (matkama) _____ . 8) (Otsima) _____ sind eelmisel nädalal taga, aga mulle (ütleva) _____, et sa (sõitma) _____ puhkusele. 9) Mida te (ütleva) _____ selle kohta? 10) Ei ole mõtet (minema) _____ eksamile (ette valmistama) _____ . 11) Ma (õppima) _____ paremini, kui (viitsima) _____ . 12) Ta (tegema) _____ töö lõpuni ja siis me (rääkima) _____ palgast. 13) Insener (vedama) _____ jaapanlannasid ühest tsehhist teise. 14) Olen sulle tihti (helistama) _____ . 15) Klassivend (sõitma) _____ Kreekasse (elama) _____ ja (asutama) _____ seal konkurentsivõimelise firma.

50. Kirjutage sulgudes olev tegusõna sobivas vormis.

- 1) (Õppima) _____ sõnad pähe! 2) Palume siin mitte (suitsetama) _____! 3) (Õppima) _____ pole mõtet kontrolltööd kirjutada. 4) Koolis (õppima) _____ ajalugu, keeli, füüsikat ja palju muud. 5) Kui mul (olema) _____ aega, siis ma (õppima) _____ itaalia keelt. 6) (Kuulma) _____, et sa (õppima) _____ ungari keelt. 7) (Sööma) _____ ei ole viisakas matsutada. 8) Ära (rääkima) _____ täis suuga! 9) Marta ei (tulema) _____ eile minuga kinno. 10) (Rääkima) _____, et sinu naaber (töötama) _____ modellina. 11) Sellest seminaril ei (kõnelema) _____, ehkki (esitama) _____ küsimusi. 12) Mul on vaja sõnu (kordama) _____ . 13) (Püüdma) _____ ka minust aru saada!

14) Sven (kutsuma) _____ eile diskol Anne (tantsima) _____ . 15) Nad (tantsima) _____ väga hästi.

N I M I S Õ N A

KOHAKÄÄNDED

51. Kirjutage sulgudes olev nimisõna õiges kohakäändes.

1) Helista ruttu (polikliinik) _____ ! 2) Kas sa tuled minuga (puhvet) _____ ? 3) Ma kutsun Eva (teater) _____ . 4) Juhan kolis uude (korter) _____ . 5) Andruse kallid abikaasa läks (kauplus) _____ , aga tema ise jäi (kodu) _____ . 6) Koer jooksis (tuba) _____ (õu) _____ . 7) Merike käib suvel (Vormsi) _____ ja talvel kord kuus (Tallinn) _____ . 8) Täna õhtul ma lähen koos sõpradega (kino) _____ ja pärast seda me istume võib-olla (mõni baar) _____ . 9) Noored lähevad (disko) _____ , vanad (voodi) _____ . 10) Kahekorruseline buss sõitis (linn) _____ ning turistid jooksid (muuseum) _____ , (kaubamaja) _____ ja siis (hotell) _____ . 11) Pange võtmed (laud) _____ ! 12) Naaber läheb (pood) _____ ja ostab (seal) _____ toiduaineid. 13) Istu (auto) _____ ! 14) Sain kirja (Norra) _____ . 15) Tuule ruttu (personaliosakond) _____ ! 16) Ostsime maja (Nõmme) _____ . 17) Andres läheb (ülikool) _____ , aga tema noorem vend Mati läheb (lasteaed) _____ . 18) Ema läks juba (töö) _____ . 19) Sõidaks õige (Austria) _____ . 20) Ta sõitis turismigrupiga (Taani) _____ .

52. Avage sulud.

1) Raamat on (laud) _____ . 2) Me jalutasime (park) _____ .

_____ . 3) Ootan sind (kino) _____ . 4) Kas sa sõidad (Soome) _____ või (Inglismaa) _____ ? 5) Noormees luges (ajaleht) _____ , et (kaubakeskus) _____ oli pomm. 6) Võtke raha (pangaautomaat) _____ ! 7) Ta ostis (kiosk) _____ hamburgeri ja sõi seda (tänav) _____ . 8) Jänesed väljuvad (buss) _____ , kui (buss) _____ siseneb kontrolör. 9) Tule (mina) _____ külla! 10) Vanur seisis (bussipeatus) _____ . 11) Vajuta (nupp) _____ ! 12) Reisijad läksid (laev) _____ . 13) Poisid mängivad (staadion) _____ palli. 14) Otsisin seda sõna (sõnaraamat) _____ . 15) Merle käis nädalavahetusel (Tartu) _____ . 16) Toivo müüs korteri (Tabasalu) _____ ja ostis maja (Merivälja) _____ . 17) Buss number 10 sõidab (Pääsküla) _____ (Väike-Õismäe) _____ . 18) Kontrollige numbreid (telefonikataloog) _____ ! 19) (Kontrolltöö) _____ ei tohi teha rumalaid vigu. 20) Naabrid sõitsid (Põltsamaa) _____ ja sealt (Valga) _____ .

53. Avage sulud.

1) Jaan Rannap on kirjutanud (koolielu) ja (loodus). 2) Ootan juba pikka aega kirja (Saksamaa) oma (sõber). 3) (September) algab õppetöö. 4) Pidus kehtis (lõuna) hilisõõni. 5) Poiss voltis (paber) lennuki. 6) Pidime kirjutama kirjandi (sõprus) ja (armastus). 7) (Puu) nuga lebab võitoosi peal. 8) Tuntud kirjanik rääkis õpilastele oma (elu) ja (looming). 9) Linnapeal on väga ilus (nahk) käekott. 10) Leidke (kaart) Võhandu jõgi. 11) Helistada võib (teisipäev) reedeni pärastlõunal. 12) Ma eelistan (villane lõng) kampsuneid. 13) Esimene vahetus kestab kella (kuus) kuni kella kaheksani. 14) Unistan (auto), (korteri) ja (õnnelik elu)! 15) Laps jäi (kodu).

SAAV, OLEV, RAJAV, ILMAÜTLEV,
KAASAÜTLEV KÄÄNE

54. Avage sulud.

- 1) See proosakirjanik on tuntud ka (luuletaja) _____.
2) Kas sa töötad (kirikuõpetaja) _____?
3) Minu noorem õde tahab saada tulevikus (hea advokaat) _____.
4) Seda ruumi kasutatakse ka (auditoorium) _____.
5) (Kaubahall) _____ on veel ainult 500 meetrit.
6) (Laps) _____ unistas ta näitleja elukutsest, aga ta sai hoopis (tuntud arhitekt) _____.
7) Sõitke sinna (takso) _____!
8) Ta ostis kurke (marineerimine) _____.
9) (Kupatama) _____ männiriisikaid ei tohi süüa!
10) Esitage referaadid (järgmine esmaspäev) _____!
11) (Järgmine esmaspäev) _____ on jäänud veel kolm päeva.
12) Äрге kirjutage (tindipliats) _____ raamatusse!
13) Minu ema töötas (õmbleja) _____ "Maratis", aga nüüd on ta (töö) _____.
14) Saage ruttu (terve) _____!
15) Loodame, et elu läheb (parem) _____.
16) Täna nad töötavad kella (neli) _____.
17) Ta ei saa elada ilma (telefon) _____.
18) Elu on igav (sõbrad) _____.
19) Töö sai tehtud (pool tundi) _____.
20) Selles kutsekoolis õpitakse (kokk) _____ ja (tisler) _____.

55. Parandage vead.

- 1) Dmitri oli ajutiselt firmajuhina. 2) Maris tahab saada kuulsa lauljana. 3) Kas jõuad joosta see majani? 4) Laeva väljumiseks on aega veel pool tundi. 5) Saal kujundati ümber kohvikuga. 6) Kurv, kui laps on omata koduta. 7) Minge kuni suureni majani ja keerake siis vasakule. 8) Minu isa töötab autojuht.

- 9) Ta on autojuhina ühes firmas. 10) Helena läks ilma Vahuriga kinno.

SIHITISE KÄÄNDED

OSASTAV KÄÄNE

56. Keda/mida on palju/vähe või ei ole üldse?

Moodustage mitmuse osastav kääne. Koostage laused.

onu	aasta	auto	hiir	taldrik
tädi	päev	tramm	kass	menüü
sõber	kuu	buss	koer	makaron
laps	tund	rong	karu	võileib
naine	minut	lennuk	tiiger	pipar
mees	sekund	takso	liblikas	konserv
vanur	öö	jalgratas	part	klaas

57. Kirjutage sulgudes olevad sõnad mitmuse osastavas.

- 1) Ta rääkis, et oli näinud tänaval (väike laps, purjus mees, kerjus ja kaunis naisterahvas) _____.
2) Sadamas liigub (erinev turist) _____ - nii (jõukas firmaomanik) _____ kui ka (lihtne pensionär) _____.
3) Jälle näidatakse teleris (igav saade) _____ ning räägitakse (tobe anekdoot) _____.
4) Kus müüakse (saksa laelamp) _____?
5) Enne pühi pesi koristaja (aken, uks, laud, tool, põrand ja sein) _____.
6) Enne jõule peavad üliõpilased sooritama (suuline arvestus) _____ ja kirjutama (kontrolltöö, referaat ja test) _____.
7) Raamatukogus ei olnud (foto) _____.

_____ selle kunstniku kohta. 8) Sirje kapis on palju (kleit, seelik, pluus, jakk, kostüüm ja kampsun) _____.
_____. 9) Kas koolis on (kompuuter) _____, mis ei tööta? 10) Ma ei salli (inimene) _____, kes palju lobisevad.

58. Kirjutage sulgudes olevad sõnad mitmuse osastavas.

1) Jõulude ajal on kaupluste akendel palju (kaunistused) _____: (päkapikud, jõuluvanad, kingipakid, väikesed ja suured kuused) _____.
_____. 2) Eda tõlkis (sõnad, laused, lõigud ja terved tekstid) _____ itaalia keelde. 3) Kas ma tohin näha meie (kirjalikud tööd) _____? 4) Mulle meeldib, kui mulle kingitakse (lilled) _____: ükskõik kas (punased roosid) _____, (kuninglikud liiliad) _____ või (lihtsad karikakrad) _____. 5) Tahan osta endale (kvaliteetsed ja mugavad jalatsid) _____.
6) Selles büroos käib (igasugused ametnikud) _____ ja vihkan (tigidad vanamehed) _____. 8) Merelt paistab üksikuid (laevad, paadid, praamid) _____, võib näha ka (suured lained) _____ ja (kisavad kajakad) _____. 9) Minu elus on olnud nii (õnnelikud päevad) _____ kui ka palju (keerulised eluetapid) _____.
_____. 10) Linnas on palju (dekoreeritud aknad) _____, mis köidavad (ostuhimulised linlased) _____. 11) Mullu suvel korjasime metsast (maasikad, mustikad, pohlad ja murakad) _____.

59. Avage sulud.

1) Ta ostis eile tanklast (bensiin) _____. 2) Tahtsin lugeda ("Väike Illimar") _____, aga raamatukogus ei olnud (see teos) _____. 3) Tihti ei ole turul (täpne kaal) _____. 4) Ta tahab (antiikkell) _____ osta. 5) Väike tüdruk otsis oma (kollane plastikkelk) _____.
_____. 6) Ta silmitses Marie Underi (portree) _____. 7) Panin (raha) _____ lauale. 8) Anna armastab oma (tütar) _____ väga. 9) Ma ei armasta sinu (koer) _____, aga naabri koer meeldib mulle küll. 10) Loen praegu (põnev romaan) _____, kuigi peaksin õppima (bioloogia ja füüsika) _____. 11) Ma tahaksin endale (hea toanaaber) _____.
12) Perenaine andis kassipojale (kala) _____ ja kutsikale (kont) _____. 13) Ta väitis, et vihkab ainult (pikamaajooks) _____. 14) Soovin endale (moodne sportauto) _____. 15) Kas sa nägid (see kummaline lind) _____?

60. Avage sulud.

1) Leo naudib (kerge muusika) _____. 2) Ta olevat puhkusel kaks (nädal) _____ - täpsemalt 13 (päev) _____. 3) (Milline lipp) _____ te merel nägite? 4) Suvel otsisime metsas (toomingad) _____, aga leidsime ainult (pajud) _____. 5) (Sõprus) _____ ega (ustavad sõbrad) _____ ei tohi alahinnata.
6) Nad soovisid meile (hea tee) _____. 7) Tol õhtul oli taevas palju (omapärased pilved) _____ ja Peeter olevat näinud isegi (vikerkaar) _____. 8) Kui (need kõrged puud) _____ siin ees ei oleks, näeks hästi (vanalinn) _____. 9) Imetlege (tormine meri) _____! 10) Ostke (vutimunad) _____!
11) Hulk (turistid) _____ sammus muuseumi poole.

- 12) Miks on teil nii vähe (pretensioonid) _____?
 13) Nägin kontserdil ka (see kuulus helilooja) _____
 _____. 14) Ta ootab (kevad) _____ ja
 (koolivaheaeg) _____. 15) Enamus (kuulajad)
 _____ ei esitanud (küsimused) _____.

61. Valige õiged sõnad. Kasutage õiget käännet.

- 1) Kas te teadsite, et meie õpetaja kardab _____
 - isegi minu _____! 2) Palun oodake ka _____!
 3) _____ ei tasu oodata, küllap nad teavad _____.
 4) Õpetaja pidi _____ jälle noomima. 5) Loomulikult aitan
 ma _____. 6) Millal me alustame _____?
 7) Hoidke _____! 8) Vabandage, ma ei suuda _____
 mõista. 9) Vanem meesterahvas ei osanud _____ ja
 ei leidnud seepärast _____. 10) Hoiatan _____ ja sinu
 _____ raskuste eest! 11) Eelistan _____ mere
 ääres, kardan _____ mägedesse. 12) Kui te ei tunne
 _____ ja tema _____ töösse, siis on teil raske
 siin töötada. 13) Ehkki Eha ei oska _____, ei taha
 ta, et _____ abistatakse. 14) Ma ei mäletanud _____
 ja sain kontrolltöö eest kahe. 15) Imetlen _____ tihti,
 sest te ei karda _____ ja mäletate alati _____!

*väike puudel, vestlus, see, koerad, mina, keeled, loodus, tema, tee,
 sina, parem töökoht, poisid, kaaslased, need sõnad, kõik, vanemad
 inimesed, nad, puhkus, matk, suhtumine, personalijuht, matemaatika,
 teie, keegi*

NIMETAV, OMASTAV, OSASTAV KÄÄNE

62. Avage sulud.

- 1) Ma panen (raamat) _____ lauale. 2) Lapsed mängivad
 (kull) _____ või (peitus) _____. 3) Ta jõi (kakao)

- _____ ja sõi (sai) _____. 4) Siin ei ole (insener)
 _____. 5) Minu naabril ei ole (sõber) _____,
 (auto) _____ ega (korter) _____. 6) Noormehed
 kinkisid sekretärile (šokolaad) _____ ja (lilled)
 _____. 7) Tütred aitavad (ema) _____.
 8) Kas sa aitad (mina) _____? 9) Maarja andis
 mulle sinu (aadress) _____. 10) Ma nägin looma-
 aias (kohmakas elevand) _____. 11) Hommi-
 kuti joon ma (kohv), _____, aga õhtuti (tee) _____.
 12) Hoolas tüdruk harjutab iga päev (klaver) _____.
 13) Kuulus kunstnik maalib (meie maja) _____
 ja (puu) _____ (see) _____ ees. 14) Ma näitasin külalis-
 tele (linn) _____. 15) Kas sa armastad (mina) _____?

63. Avage sulud.

- 1) Kaalujälgijad söövad palju (värske köögivili) _____
 _____. 2) Tal on harjumuseks samaaegselt teha (käsitöö)
 _____ ja jälgida akvaariumis (kalad) _____.
 3) Ema ostis sünnipäevaks (suur magus tort) _____
 _____ ja külalised kiitsid (see tort) _____ väga.
 4) Kas te olete näinud juba meie (uus inglise keele õpetaja)
 _____? 5) Metoodik saatis
 tundi (noor praktikant) _____. 6) Teel töö-
 le ostab isa (ajalehed) _____. 7) Kirjutage (kirjand)
 _____ kodus. 8) Jaamaülem andis (korraldus) _____
 ja lahkus. 9) Kõigepealt tõstatatakse (probleemid) _____
 ja siis asutakse (need) _____ lahendamaks. 10) Siin ei
 vajata teie (teened) _____!

64. Kirjutage õige sihitise käänne valides sobiv sõna.

- 1) Maias tüdruk ostis kioskist _____ ja sõi
 _____ tänaval. 2) Sul ei ole _____, kui sa

nii arvad. 3) Sul ei ole _____ niimoodi arvata.
 4) Loodetavasti avatakse siin varsti _____ ja _____ . 5) Selles mikrorajoonis ei ole _____ ega _____ . 6) Peremees hüüdis _____ ja andis talle _____ . 7) Ta joob _____ lõpuni ja tuleb siis kohe siia. 8) Jooge _____ ja maitske _____ ! 9) Meie grupis on mitu _____ . 10) Poiss joonistas _____ ja kinkis _____ emale. 11) Anna oma _____ mulle! 12) Ostan endale varsti _____ ja _____ . 13) Ma pean _____ ostma. 14) Ostame _____ mere äärde. 15) Liina vanaema koob lapselapsele jõuluks _____ .

õigus, õigus, kohv, konjak, see, need, hamburger, suur, kaubahall, turg, tee, suvila, muusik, pildid, moodne, konspekt, arvuti, printer, kampsun, kauplus, koer, kont, küpsised

KORDAMISEKS

65. Asendage ainsus mitmusega.

1) Sellel jahimehel ei ole relva. 2) Ta unistas kaugest maast. 3) Kindlustusagendil on kabinetis telefon. 4) Noorele naisele meeldis see kleidilõige. 5) Sõitsime suure mugava bussiga ekskursioonile. 6) Kas te vaatasite eelmist mängu? 7) Küsimusega pöörduge juhataja poole. 8) Epp kooris õuna, lõikas selle mitmeks tüki, et kooki küpsetada. 9) Vesijalgratta laenu-tamine ajutiselt lõpetatud. 10) Kontrollige raha kassa juures, hilisemat pretensiooni ei rahuldata!

66. Kasutage omastavat käännet.

1) See on (mina) _____ õde. 2) Laual on (poeg) _____ vihik. 3) Käekotis on (vanatädi) _____ prillid. 4) Kas

need on (sina) _____ käärid? 5) Kus on (nemad) _____ suvekodu? 6) Kellena töötab (Albert) _____ abikaasa? 7) (Tema) _____ naine on psühholoog. 8) Poeg kuulab (sõber) _____ CD-d. 9) Ostan (Anne Veski) _____ kasseti. 10) Kuidas on (teie vend) _____ nimi? 11) Kui suur on (Toomas Kask) _____ perekond? 12) Aino loeb (Astrid Lindgren) _____ raamatut. 13) (Mina, õde) _____ korter on suur. 14) (Sina, naaber) _____ haagissuvila seisab maja ees. 15) (Rudolf, onupoeg) _____ naine on väga kaunis. 16) (Meie, firma) _____ sekretär on noor. 17) (Õde, elukaaslane) _____ juuksed on pikad. 18) (Rektor, koer) _____ nimi on Pobi. 19) (Tema, lapselaps) _____ rulluisud seisavad koridoris. 20) (Aadu, vennanaine) _____ kursusekaaslane töötab politseis.

67. Kasutage omastavat käännet.

1) (Nemad) _____ mootorsaag on remondis. 2) Kas see noormees ei ole (koolidirektor) _____ poeg? 3) (See reklaamifirma) _____ kunstnik omab ateljeed. 4) (Jurist) _____ kabinet asub teisel korrusel. 5) Auto seisab (autopesula) _____ ees. 6) Minge (vagun) _____ juurde. 7) Ta ostab kassast (pilet) _____ . 8) Ma pean ostma ühe (sai) _____ . 9) Nad ostsid uue (teler) _____ . 10) Mees pani (müts) _____ pähe ja võttis (autovõti) _____ riulilt.

68. Kirjutage sulgudes olevad sõnad õiges käändes.

1) Minu sõber aitab (mina) _____ tihti. 2) Ta aitab (mina) _____ eesti keelt õppida. 3) Eile pesi isa oma (väikebuss) _____ . 4) Nad õpivad (soome keel) _____ . 5) Läksin (Martin) _____

kinno. 6) Mul valutab (hammas) _____. 7) Kas sa soovid (mahl) _____? 8) Ta ootab (tüdruk) _____ (bussipeatus) _____. 9) Indrek tahab (korter) _____ vahetada. 10) Õpetaja helistas minu (ema) _____. 11) Ma kirjutan uued sõnad (vihik) _____ ja õpin need (pea) _____. 12) Nad ostsid (pood) _____ uue õpilaspäeviku ja kaks (viltpliiaits) _____. 13) Tüdruk unistas (telesaade) _____ osalemisest. 14) See on (mina) _____ keemiaülesannete kogumik. 15) (Mina) _____ meeldis see lavastus väga.

69. Kasutage õiget käännet.

1) Ma jumaldan (sina) _____. 2) Juhan helistas (korterihistu esimees) _____. 3) Robert töötab (politsei) _____. 4) Minu õde tahab (diktor) _____ saada. 5) Ma ei ole käinud (Ameerika) _____. 6) Mis kell väljub (laev) _____? 7) Kas sa näed (see helikopter) _____? 8) See väike tüdruk on (Aleksander) _____ tütar, aga poiss on (Mihhail) _____ poeg. 9) Tal on neli (laps) _____. 10) (Mis) _____ sa unistad? 11) Ma unistan (puhkus) _____. 12) Andres on armunud (Malle) _____. 13) Pille ei sõitnud (Aegviidu) _____. 14) Pane (aken) _____ kinni, mul on külm! 15) Ma ei osanud (see lause) _____ tõlkida.

OMADUSSÕNA

OMADUSSÕNA + NIMISÕNA

70. Lisage omadussõna. Omadussõnad ei tohi korduda.

1) Täna on _____ ilm. 2) Sekretär peab _____

olema. 3) Meie büroo on _____. 4) Minu papagoi on _____. 5) Naabril on _____ naine. 6) _____ poiss nutab. 7) Vaasis on _____ tulbid. 8) Tal on seljas _____ pluus. 9) Küll see on _____ tänav! 10) Tallinnas on _____ ja _____ tänav. 11) Eile paistis _____ päike. 12) See töö on väga _____. 13) Miks see kasukas on nii _____? 14) Metsas on alati nii _____ õhk. 15) Küll sa oled juba _____ tüdruk!

71. Lisage omadussõna.

1) Eesti on _____ riik. 2) Eestlased on _____ rahvas. 3) Mulle meeldib _____ Tallinn. 4) Tähtsad on Eestimaa _____ metsad. 5) Puhkasime _____ mere kaldal. 6) _____ rannaliival päevitas palju rahvast. 7) Leidsin _____ kaardilt kummalise nimega linna. 8) Saatsin sõbrale _____ tervitused. 9) Narva on _____ linn. 10) Jaanus puhkas tänavu _____ Narva-Jõesuus.

72. Avage sulud.

1) On kasulik suhelda (arukas) _____ inimesega. 2) Ostan ühe (punane) _____ roosi oma sõbrannale. 3) Ma arvan, et talle meeldib (punane) _____ roos. 4) Ta ostis poest ühe (kollane) _____ banaani ja kaks (roheline) _____ pirmi. 5) Tore on kohata (meeldiv) _____ inimest. 6) Kirglik kalamees unistab (uus) _____ paadist. 7) Mulle ei meeldi (rumal) _____ inimese jutt. 8) See oli (asjalik) _____ ettekanne. 9) Kinkisime (noor) _____ stažöörile viis (pikk, oranž) _____ gerberat. 10) Nad olid (pikk) _____ tööpäevast väsinud.

73. Muutke laused mitmuslikeks.

1) Minu alluv on aeglane inimene. 2) Kohvikus istub üksik naine. 3) See on halb komme. 4) Laual on minu isiklik dokument. 5) Minu arust on ta laisk õpilane. 6) Rikka üliõpilase uhke auto seisab ülikooli ees. 7) Jõuluks tehakse oma lähedasele meeldiv kingitus. 8) Ostame ilusa kollase banaani! 9) Uimane tigu roomas puulehel. 10) Köögitööline ulatas kokale värsket porganditüki. 11) Kas teil on asjalik küsimus? 12) Ma vihkan kõrget treppi! 13) Ilusal maalil olid kujutatud puud ja kivi. 14) Ema ostis magusat viinamarja. 15) Vaata seda naljakat meest ja tema imelikku habet!

74. Tõlkige sulgudes olev omadussõna.

1) Mulle meeldivad (спокойные) noormehed. 2) Ta kirjutas mulle: “(Дорогая) Diana!” 3) Tal on (плохое) tuju. 4) Ettevaatust, (злая) koer! 5) Olja on (приветливая) ja (скромная) tüdruk. 6) Meie klassis olid (смелые) poisid. 7) Ema ostis mulle (удобные) saapad. 8) Talle meeldivad (честные) inimesed. 9) Eesti keel on (трудный). 10) See ei olnud (легкое) harjutus.

75. Avage sulud.

Leelo on (keskmine) _____ kasvu (noor) _____ naine. Tal on (hele) _____ (sirge) _____ juuksed, (pikergune) _____ nägu ja (suur) _____ (sinine) _____ silmad. Leelo on (sihvakas) _____, (sportlik) _____ figuuriga. Tal on (pikk) _____ ja (ilus) _____ jalad ning (graatsiline) _____ käed. Oma (meeldiv) _____ välimusega võlub ta (ükskõiknegi) _____ inimesi. Te peaksite nägema tema (võluv) _____ naeratust! Leelo kannab alati (moodne) _____ riideid. Tal on (maitsekas) _____ ja (isikupärane) _____ riietumisstiil.

OMADUSSÕNA VÕRDLUSASTMED

76. Kirjutage tabelisse puuduvad võrdlusastme võimalikud vormid.

Näide:		
<i>aeglane</i>	<i>aeglasem</i>	<i>kõige aeglasem/ aeglasim/aeglaseim</i>
tähtis		
noor		
õige		
	kallim	
	odavam	
	tänulikum	
		kõige laiem
		kõige soojem
		kõige targem/targim
külm		
lühike		
		kõige parem/parim
viisakas		
sõbralik		
	pikem	
	hallim	

77. Kasutage sulgudes olevat omadussõna keskvõrdes.

1) Vanasti oli rohi (roheline) _____ ja taevas (sinine) _____. 2) Minu auto olgu (kallis) _____ ja (mugav) _____. 3) Ma olen kõigest oma sõpradest (taibukas) _____, (asjalik) _____ ja (energiline) _____. 4) Reinhold on (vana) _____ kui Peeter, aga Peeter on Reinholdist (tugev) _____. 5) Bernhardi meelest on Tiiu (kaunis) _____ kõigest tüdrukuist.

6) Eesti on väike riik, Rootsi on (suur) _____ ja (võimas) _____ riik. 7) Minu arust on tee (hea) _____, (tervislik) _____ ja (maitsev) _____ kui kohv. 8) See oleks talle (mugav) _____! 9) Eelmine test oli tänasest (raske) _____ ja (tähtis) _____. 10) On raske leida (vaikne) _____ ja (soodne) _____ puhkusepaika!

78. A) Kasutage sulgudes olevat omadussõna keskvõrdes.

Näide: Ta on (tark) targem kui sina.

B) Kasutage võrdleva sidendi kui asemel seestütlevat käänet.

Näide: Ta on (tark) targem kui sina. - Ta on sinust targem.

1) Elva on (väike) _____ kui Pärnu. 2) Juhan on (julge) _____ kui Juku. 3) Tiina on (edukas) _____ kui Liisa. 4) Valge vein on (hapu) _____ kui punane. 5) Võhandu jõgi on (pikk) _____ kui Emajõgi. 6) Kasari jõgi on (veerikas) _____ kui Keila jõgi. 7) Gunnari nina on (punane) _____ kui Tiidul. 8) Minu ema näib mulle (armas) _____ kui õpetaja. 9) Täna on (külm) _____ kui eile. 10) Elutuba on (mugav) _____ kui rõdu. 11) Annika on (noor) _____ ja (virk) _____ kui Svetlana.

79. Kirjutage omadussõna õige võrdlusaste.

1) Jaapani keel on **raske**. Hiina keel on _____. Eesti keel on minu jaoks kõige _____. 2) Minu ema on **ilus**. Miss Eesti on natuke _____, aga Miss Maailm on _____. 3) Ma olen **pikk**. Minu sõber on minust _____, aga meie korvpallurist koolivend on _____. 4) Ta on küllalt **vana**. Sina oled veel _____. Minu vana-

vanaema on _____. 5) Ma võin öelda, et tema naine on **hea** kokk. Jaan väidab, et tema ämm on _____. Kes on sinu arvates _____?

80. Tõlkige eesti keelde.

1) Единственное различие между ними в том, что один глупый, а другой умный. 2) Норвежцы известны как богатые люди. 3) Восхищайтесь осенней природой и не ругайтесь друг с другом! 4) Эти серые грибы есть нельзя, так как они ядовитые. 5) Ваня - стройный мальчик. 6) Запомните мои золотые слова! 7) Саша всегда готов оказать помощь, но он очень медлителен. 8) Наступила "золотая осень"! 9) С желтых берез опадают листья, некоторые деревья уже стоят голые. 10) На дорогах одиночные лужи: взрослые люди их обходят, а дети с удовольствием в них играют.

M Ä Ä R S Õ N A

81. Missugune sõna on õige?

1) Täna oli bussis (rahulik, rahulikult). 2) Reisijad tulid laevale (kiire, kiiresti). 3) Käitu palun (viisakas, viisakalt)! 4) Ära küsi nii (rumal, rumalasti)! 5) See oli väga (rumal, rumalasti) nali. 6) Kas eksam läks (hea, hästi)? 7) Minu puhkus möödus (halb, halvasti). 8) (Õige, õigesti) on esimene variant. 9) (Ilus, ilusasti) tüdruk vastas kahjuks (ebatäpne, ebatäpselt). 10) Vaadake, te kirjutasite selle sõna (vale, valesti) tahvlilt vihikusse.

82. Moodustage mäarsõna.

1) Paul jookseb (aeglane) _____. 2) Tüdrukud õpivad (usin) _____. 3) Kuulsin, et tal läheb (halb) _____.

- 4) Kas ma kirjutasin selle sõna (õige) _____? 5) Hääl-
dage kõiki sõnu (korrektne) _____! 6) Vihma
sajab (lõputu) _____. 7) Buss sõidab (ettevaatlik)
_____. 8) Sulgege uks (vaikne) _____.
9) Päike paistis (soe) _____. 10) Ma kuulen (hea)
_____, ei ole vaja karjuda. 11) Räägi palun (selge)
_____! 12) Kiirrong sõidab (kiire) _____.
13) See noor daam on alati (elegantne) _____ riides.
14) Mis te istute siin nii (tagasihoidlik) _____, tuleb
oma arvamust ka avaldada! 15) Sa tegid kõik (vale) _____.
16) Tema referaat oli ootamatult lühike, talle meeldib esineda
(lühike) _____.

83. Avage sulud moodustades määrsõna keskvõrde.

- 1) Auto sõidab aeglaselt. Sõida (kiirem) _____!
2) Anton räägib vaikselt. Räägi (valjem) _____.
3) Poeg õpib halvasti. Õpi (parem) _____! 4) Ta kir-
jutab lohakalt. Kirjuta (korrektsem) _____! 5) Õues
on külm. Riietu (soojem) _____! 6) Tiit ei käitu
korralikult. Käitu (viisakam) _____! 7) Asendus-
õpetaja töötab küll ajutiselt, ent tema tunnid mööduvad (huvita-
vam) _____. 8) Väike poiss on kärsitu. Ema palub
tal käituda (kannatlikum) _____. 9) Jaana räägib
segaselt. Oleks vaja rääkida (selgem) _____! 10) Abi-
turiendi eksamitöö oli pealiskaudne. Komisjon palus väljen-
dada end (täpsem) _____ ja (konkreetsem) _____.

84. Moodustage määrsõna võrdlusaste.

- 1) Andrus jookseb kiiresti. Liisa jookseb _____.
2) Ma õmblen ilusasti, aga ema õmbleb _____. 3) Minu
vend õppis koolis üpris hästi, isegi minust _____.
4) Päike paistab soojalt. Aga lõunas paistab päike _____.

- 5) Kristi räägib palju. Riina lobiseb siiski _____. 6) Inge
kirjutab hoolsalt. Priit peab kirjutama _____. 7) Kuulus
laulja vaatas publikut ülbelet. Minu arust _____ ei
saagi käituda. 8) Mulle meeldivad rahulikud õpetajad, sest nad
seletavad materjali _____. 9) Magistrand esines
küllaltki lühidalt. Kokkuvõtte tegi ta veel _____.
10) Politseinik vaatas kinnipeetuid isikuid kahtlustatavalt,
_____ ei saagi vaadata.

85. Moodustage määrsõnad ja nende võrdlusastmed.

Koostage laused.

halb, normaalne, sõbralik, kindel, uhke, igav, tihe, laisk, tark,
meeldiv

A S E S Õ N A

86. Mis küsimusele vastab rasvaselt trükitud asesõna?

- 1) See olen **mina** ja see on **minu** sõbranna. 2) **Ma** austan **teda**.
3) **See** noormees oli **minusse** armunud. 4) **Seda** artiklit ei tohi
sa lugeda! 5) **Selle** lillepoti tõi Mihhail. 6) **Sellesse** saali tulevad
soomlased. 7) **Need** mehed on mehaanikud. 8) **Nende** meeste
töökoht on laeval. 9) **Nendele** meestele makstakse väärilist
palka. 10) **Niisugune** tüdruk meeldiks **talle**. 11) **Niisugusele**
keerulisele küsimusele ma ei oska vastata. 12) Ka **sellisele**
küsimusele ei oska ma vastata. 13) **Sellise** naabriga on lõbus
elada. 14) Tüdruk, **kellega** Ants tantsis, oli saarlane. 15) Neiu,
kelle Jüri koju saatis, ei osanud eesti keelt. 16) See ajakirjanik,
keda eile telerist näidati, on minu tuttav. 17) Proua, **kellega**
Nikolai praegu vestleb, on türklane, aga see noor naine, **kellest**
Andrei kogu aeg räägib, on itaallane. 18) **Seesugune** on sinu
tütar! 19) **Minu** tütar on just **selline** nagu mina ise. 20) **Teieta**
oli siin nii igav.

87. Kasutage asesõna õiges käändes.

- 1) (Mina) _____ elan Jõhvis, aga (mina) _____ vanemad elavad Venemaal. 2) Ma helistasin (sina) _____.
- 3) (Kes) _____ järelkäru seisab minu garaaži ukse ees?
- 4) See on (tema) _____ rahakott, aga miks (tema) _____ rahakott siin on, seda (mina) _____ ei tea. 5) (Mina) _____ meeldib see kommikarp - kingime selle (tema) _____.
- 6) Kas (sa) _____ arvad nii? 7) (See) _____ me võtame.
- 8) Vabandage, kas (teie) _____ on aega? 9) Need on vist (meie) _____ võtmed. 10) Kas te olete (nemad) _____ näinud ja (nemad) _____ rääkinud?

88. Kirjutage asesõna õiges käändes.

- 1) (Mina) _____ on raske vaielda. 2) (Mina) _____ meeldib ladina keel. 3) Sõitsime koos (nemad) _____ Tapale.
- 4) Kas (teie) _____ on telefoni? 5) Ilma (sina) _____ oli nii igav! 6) Ärge küsige (see) _____ (mina) _____!
- 7) (Meie) _____ oli väga lõbus. 8) Pean (tema) _____ kindlasti helistama ja (see) _____ järele küsima. 9) Jookske ruttu (meie) _____ ja siis tagasi (nemad) _____!
- 10) Seekord ei tahaks ma olla (sina) _____ asemel. 11) (Kes) _____ te end peate, et karjute siin (mina) _____ peale?
- 12) (Mina) _____ kingiti imeilus meremaal. 13) (Mina) _____ on (teie) _____ üks uudis! 14) Mida ta küll (nemad) _____ leiab - (nemad) _____ on ju nii tavalised! 15) Kas ma tohin (sina) _____ küsida: kus on (sina) _____ kuldsõrmus, mille ma (sina) _____ jõuludeks kinkisin?

89. Kirjutage asesõna õiges käändes.

- 1) (Kumb) _____ neiuga Ando eile kinos käis? 2) (Mõni) _____ meeldib vaikus, (mõni) _____ eelistab linnakära.
- 3) (Kumb) _____ sa räägid, kas Riinast või Tiinast?

- 4) Mitte (kumbki) _____! 5) Ta ütleb, et ei tea, (kes) _____ ta saada tahab, aga on aeg otsustada. 6) Kas ilma (see) _____ ei saa? 7) Olen tihti (see) _____ mõelnud, aga siiski ei huvita (see) _____ (mina) _____ tõsiselt.
- 8) (Mõni) _____ mõttes on tal õigus. 9) (Mina) _____ tundub, et Kalle on (keegi) _____ armunud. 10) (Miski) _____ ei tohiks (teie) _____ segada. 11) (See) _____ leppisid kõik. 12) (Missugune) _____ vestmikus oli see viga? 13) Pole viga, kui (sina) _____ teed (mõni) _____ harjutuses (mõni) _____ vea. 14) (Tema) _____ võib kõiges usaldada. 15) (Need) _____ kordadel, mil ma (tema) _____ kohtusin, oli (tema) _____ midagi võluv.

K A A S S Õ N A

90. Valige sobiv kaassõna ja moodustage lause.

- 1) Maja / (ette-ees-est) / seisma / sõiduaudod.
- 2) Mina / korter / uks / (taha-taga-tagant) / olema / eile / suur / pakk.
- 3) Tema / laps / foto / on / alati / tema / laud / (peale-peal-pealt) / telefon (kõrvale-kõrval-kõrvalt).
- 4) Jõuluvana / tulema / uks / (taha-taga-tagant) / ja / koputama / uks / (peale-peal-pealt).
- 5) Kell / kukkuma / enne / laud / (alla-all-alt) / , aga / Janne / otsima / see / riul / (peale-peal-pealt).
- 6) Puu / (alla-all-alt) / kasvavad / seemned.
- 7) Kas / ma / tohtima / istuma / teie / (kõrvale-kõrval-kõrvalt)?
- 8) Vanaema / käima / arst / (juurde-juures-juurest).
- 9) Vanaema / tulema / arst / (juurde-juures-juurest) / ja / minema / apteek / tabletid / ostma.
- 10) Kirjutama / teie / leping / (alla-all-alt)!

91. Lisage sobiv kaassõna.

- 1) Lilled on vaasi _____.
- 2) Koer magab laua _____ vaiba _____.
- 3) Ukse _____ seisib postiljon.
- 4) Me kohtusime kino _____.
- 5) Teenindusmaja on kaubamaja _____.
- 6) Pane sendid laua _____!
- 7) Võtmed on mati _____.
- 8) Helikopter lendas linna _____.
- 9) Koer jookseb haukudes võõra _____.
- 10) Õpetaja seisab tahvli _____.
- 11) Me sõitsime liinibussiga _____ linna.
- 12) Orav jooksis _____ puu.
- 13) Noorpaar jalutas _____ mäe.
- 14) Kas te läksite _____ pargi?
- 15) Varas hiilis _____ maja.
- 16) Triinu rõõmustas lillede _____.
- 17) Õhtul istus terve pere televiisori _____.
- 18) Sõitsime sugulastega järve _____.
- 19) Kuusk seisib raekoja _____.
- 20) Mille _____ sa mõtled?

92. Avage sulud lisades vajadusel kaassõna.

- 1) Sekretär unustas dokumendid (seif) _____.
- 2) Minge otse (park) _____ ja pöörake paremale!
- 3) Ootan sind (mälestusmärk) _____.
- 4) Kas te sõitsite Saksamaale (Poola) _____ või (Rootsi) _____?
- 5) Räägitakse, et ta leidis varanduse (vana talumaja) _____.
- 6) Kerjus seisib (kauplus) _____.
- 7) Ma pean (meie perearst) _____ minema.
- 8) Pane ajakirjad (laud) _____ ja tule (mina) _____.
- 9) Must BMW seisab (minu valge Toyota) _____.
- 10) Ta hoiab raha (ümbrik) _____.
- 11) Vajalikud paberid on (laud) _____, mitte (kott) _____.
- 12) Auto sõitis (sild) _____.
- 13) Meie koer sööb (kauss) _____ või (käsi) _____.
- 14) (Uks) _____ seisab tüdruk ja ootab oma peigmeest.
- 15) Ema ostis (vanaema) _____ kingituse.

93. Avage sulud lisades vajadusel kaassõna.

- 1) Mari kirjutas referaadi (valge paber) _____.
- 2) Helistage kas _____ või _____ (lõuna).
- 3) Tulge pärast kooli (mina) _____! 4) (Vaateaken) _____ seisib kaunis neiu.
- 5) (Tänav) _____ liigub igasuguseid sõidukeid.
- 6) Istun siin _____ (kell kaks).
- 7) Suvel puhkasid nad (tiik) _____.
- 8) Ära (mina) _____ muretse!
- 9) (Vanker) _____ seisib must hobune.
- 10) Malle elab (bussijaam) _____.
- 11) Kogu aeg mõtlen (tema) _____.
- 12) Selle professori loengud algavad alles _____ (märts).
- 13) Iga natukese aja tagant vaatas ta (rõdu) _____.
- 14) Esimesel adventil koguneti (raekoda) _____.
- 15) Muide, loeng algas juba (pool tundi) _____.

A R V S Õ N A

ARVSÕNA + NIMISÕNA

94. Avage sulud.

- 1) Janel on 1 (tütar) _____, aga Arkadil on 4 (poeg) _____.
- 2) Otsin eile 2 (kustutuskumm) _____.
- 3) Liiter (piim) _____ maksab 6 (kroon) _____ ja 10 (sent) _____.
- 4) Mõnel on 5 (auto) _____ ja 2 (korter) _____, aga minul ei ole midagi.
- 5) Väljas on väga külm, mul on seljas 3 (kampsun) _____.
- 6) Sekretäril on alati 8 (sõrmus) _____ sõrmes.
- 7) Väike Jaan sai sünnipäevaks 12 (kingitus) _____.
- 8) Ma ootasin seda kirja 5 (aasta) _____, 4 (kuu) _____ ja 19 (päev) _____.
- 9) Aastas on 365 või 366 (päev) _____.
- 10) Ta jõi 7 (klaas) _____.

vett järjest. 11) Eestis on 15 (maakond) _____ ja umbes 1000 (järv) _____. 12) Ma ei ole 4 (öö) _____ maganud. 13) Tema referaat oli 78 (lehekülg) _____ pikk. 14) Valimistel osales ainult 3 (kandidaat) _____. 15) Kodus jäi teha 4 (harjutus) _____ ja õppida 25 (sõna) _____.

95. Avage sulud.

1) Selles firmas töötab 12 (inimene) _____. 2) Ta tahab sõbrannale sünnipäevaks 100 (alpikann) _____ kinkida. 3) Isa töötab 5 (päev) _____ nädalas. 4) Sõitke paar (peatus) _____ trolliga ja siis 1 (peatus) _____ trammiga. 5) Minu toal on 2 (aken) _____ ja üks (uks) _____. 6) Mul on rahakotis vaid paar (kroon) _____, kas sa saad mulle 100 (kroon) _____ laenata? 7) Meie grupis on 27 (õppur) _____: 12 (noormees) _____ ja 15 (neiu) _____. 8) Kinos on 2745 (istekoht) _____. 9) Selles raamatus on 3999 (lehekülg) _____. 10) Auhinnaks oli miljon (sent) _____.

PÕHIARVSÕNA

96. Lugege laused. Mis küsimustele vastavad arvsõnad?

1) Neil oli kodus 3 kollast kassi. 2) Ta armastab neid 3 kollast kassi. 3) Üliõpilane võttis raamatukogust raamatu 3 kollasest kassist. 4) Valentin jumaldab 3 kollast kassi. 5) Ta ei saa ilma 3 kollase kassita elada. 6) Kuidas suhtusid sina 3 kollasesse kassi? 7) Ta räägib alati 3 kollasest kassist. 8) 3 kollast kassi jäeti koduta. 9) Kas ei ole raske osta iga päev 3 kollasele kassile süüa? 10) See naine on oma 3 kollase kassiga lausa naeruväärne!

97. Täitke lüngad.

A: (seitse, kaunis, tütarlaps)

1) Meie klassis õpib _____ . 2) See oli _____ ühine saladus. 3) Võtkem _____ kaasa! 4) Neist _____ on üks liiga kapriisne ja see on minu õde. 5) Treener andis _____ aukirja. 6) _____ olid uued moodsad kingad. 7) Ükskord oli minu vend armunud _____ üheaegselt. 8) Need _____ on minu parimad sõbrannad. 9) _____ sain ilusa sünnipäevakingituse. 10) Raul olevat käinud diskol _____ ja pärast saatnud kaardi kõigile _____.

B: (üks, raske, ülesanne)

1) _____ ma kahjuks ei osanud teha. 2) Selles testis oli _____. 3) Ma tegin _____ kohutavalt palju vigu. 4) Ta olevat saanud _____ hakkama. 5) _____ oli palju uusi sõnu. 6) Ristsõna ilma _____ on igavavõitu.

C: (üheksa, tark, noormees)

1) _____ istusid ühes auditooriumis. 2) _____ sõnaraamatud olid laual. 3) _____ olid tööd arvestatud. 4) Professor esitas küsimuse _____ ja jäi _____.

oli kindel otsus minna õppima õigusteaduskonda.

98. Tõlkige eesti keelde.

1) Как мне не нравились эти три пестрых киоска напротив кинотеатра "Космос"! 2) Почему бывает так, что три раза в день я говорю глупости и только один раз могу сказать что-то умное. 3) Она размножила все семь текстов в пяти экземплярах. 4) Я должна сделать копии с этих семи текстов. 5) Конспект последней лекции на восьми листах. 6) Подарить ли мне Елизавете пять красных роз, семь белых гвоздик или одну большую желтую хризантему? 7) Реферат был сделан у девяти студентов из двадцати одного. 8) За вчерашний день он выпил шесть чашек кофе и ничего не съел. 9) На торте именинника горело восемнадцать свечей. 10) Купите себе эти учебники и выполните десять первых упражнений. 11) Невозможно поехать за границу с 1000 кронами. 12) Во всех стах книгах его инициалы. 13) Где бы найти миллион крон? 14) По Каналу 2 показывают интересные фильмы. 15) Через два года Тихону будет двадцать один год.

JÄRGARVSÕNA

99. Millal on need inimesed sündinud?

Tiit (17. VII 1905. a)	Raimond (29. VI 1942)
Leida (27. V 1967. a)	Mari-Liis (1. I 1963)
Kati (21. III 1908. a)	Karl (30. IV 1977)
Roman (2. II 1921. a)	Karin (11. XI 1988)
Aino (19. XII 1936. a)	Meelis (9. X 1990)

100. Lugege järgarvud õigesti.

1) See eksam oli eelmise aasta **9.** mail. 2) Kirjanik Jaan Kross on sündinud **19.02.1920.** a. 3) Tema sõber avas oma firma **12.11.1990.** a. 4) Oliver lõpetas keskkooli juba **24.06.1987.** a. 5) See toimus **1.04.1995.** a. 6) Ma arvan, et ta on sündinud **26.05.1970.** a. 7) Teet sõitis **1944.** aastal Rootsi ja tuli tagasi **1990.** aastal. 8) Me tutvusime **1989.** a. 9) Tartu ülikool avati **1632.** aastal. 10) See maja ehitati **1954.** aastal. 11) See kohvik oli olemas juba **19.** sajandil. 12) Mingi sõda algas **1818.** aastal. 13) **24.02.1918.** a kuulutati välja Eesti Vabariigi iseseisvus. 14) Eesti hümn lauldi **1.** korda **I** üldlaulupeol - **1869.** a Tartus. 15) Rahvarinne loodi **1988.** aastal.

101. Lugege arvud õigesti.

1) Eile oli **8.** jaanuar. 2) See oli tema **2.** naine. 3) Minu maja kõrval on **5.** keskkool. 4) **20.** august on puhkepäev. 5) **63.** buss sõidab Lasnamäele. 6) Suvi algab **21.** juunil. 7) Onutütar õpib **24.** keskkoolis **10.** klassis. 8) Silmaarst võtab vastu **9.** kabinetis. 9) Kas sina elasid enne **4.** mikrorajoonis? 10) Ta on nagu **7.** taevas - alati õnnelik. 11) Ene parim sõber õpib juba **3.** kursusel. 12) Külalised elasid hotellis **28.** korrusel. 13) Ma olen sündinud **26.** mail **1970.** aastal. 14) Ema puhkus algab **13.** juunil, isa puhkus **30.** juunil. 15) Kui Arnold õppis **4.** kursusel, siis tutvus ta oma praeguse abikaasaga. 16) Nad abiellusid aastal **1988.** 17) Endel lõpetas merekooli **1982.** aastal. 18) Dokument allkirjastati **02.01.1995.** 19) Ta töötab selles firmas alates **18.09.1996.** a ja tema leping kehtib **2002.** aastani. 20) Tehing kehtib aastani **2002.**

102. Lugege arvud õiges käändes.

1) Täna on **19.** aprill. 2) Angela elab **4.** korrusel. 3) Õnnitlesime vanaisa **89.** sünnipäeval. 4) Ines naerab juba **8.** korda. 5) Ta

jõi 2 tassi kohvi ja küsis 3. tassi veel. 6) Sain ta kätte 6. korral. 7) Vanaema saab varsti 78-aastaseks. 8) Nad helistasid mulle 3 korda, 3. korral ütles ema, et ma olen haige. 9) Paigutage see tekst 2 lehele! 10) Tehke 1 koopia nendest 14 leheküljest, aga 5. leheküljest 6. 11) Kõike pole vaja korrata 100 korda. 12) Ema sooritas kodakondsuseksami 1. katsel. 13) 9 korda mõõda, 1 kord lõika! 14) Pärast 89. kilomeetrit avastas Jaan, et juhiloa olid jäänud 117. auditooriumisse. 15) Seda palki ei suudetud liigutada 10 mehegagi. 16) Esitage vajalikud dokumendid 11. aprilliks 213. kabinetti 2. korrusel! 17) Majas nr 18 elab 81-aastane mees. 18) Katrin tõlkis need 12 rasket lauset 4 keelde. 19) Kas tead, et selle kirjaniku teosed on ilmunud 48 keeles? 20) Alates 7. klassist õppisime maateadust, aga 9. klassist hakkasime õppima Eesti ajalugu.

103. Kirjutage arvud sõnadega ja sulgudes olevad nimisõnad õiges käändes.

- 1) Ta on 29 _____ aastane. 2) Kiituskirja said kõik 19 _____ abiturienti. 3) Arvestus toimub 22. (detsember) _____ 236. (auditoorium) _____ . 4) Veebruar on 2. _____ kuu. 5) See vanahärra on sündinud 1911. _____ aastal. 6) Vanaisa käis 89 (aastane) _____ suusatamas. 7) 13 (inimene) _____ on täna sõidueksam. 8) Palun tehke koopia 117. (lehekülg) _____ . 9) Ma ei unusta kunagi 1. (koolipäev) _____ . 10) 12 (õpilane) _____ ei sooritanud eksamit, 2 _____ said "3" _____ ja ülejäänud vastasid "5" _____ .

104. Tõlkige eesti keelde.

- 1) В нашем доме живет 112 человек. 2) Перед домом 8 белых легковых машин, 2 мотоцикла и 4 зеленых автобуса. 3) В саду растут 6 деревьев, 4 кустарника и цветы. 4) Его квартира 72 м². 5) Твой отпуск 3 недели или 56 дней? 6) Людмила купила в магазине 2 хлеба, 5 булочек, одну пачку масла и 5 бутылок лимонада. 7) В июне библиотека закрыта до 26-ого числа. 8) 24 июня - Иванов день. 9) Внучке Катюше исполнится этой весной одиннадцать лет. 10) Ты что-нибудь слышал о Радио 2?

LISAHARJUTUSED

105. Kasutage sulgudes olevaid tegusõnu a) tulevikus ja b) minevikus.

Meie pere (olema) pühade ajal kodus. Isa (tooma) tuppa suure kuusepuu, mille lapsed (ehtima). Nad (panema) kuusele küünlad ja ehted. Ema (küpsetama) kooke ja (valmistama) palju head sööki. Kuuse alla ma (peitma) kingitused. Me (vaatama) telerit, (kuulama) muusikat ja (sööma). Õhtul (tegeme) kõik oma kingitused lahti - Andruse pakis (olema) uus pinal koolitarvetega ja Salme (saama) suure nuku. Isa (kinkima) emale kalli lõhnaõli. Isa kingipaki sees (olema) kootud kampsun - vanaema (kuduma) meelsasti. Meil kõigil (olema) hea tuju. Kui lapsed juba (magama), (tulema) naabrid meile head uut aastat soovima. Meil (olema) head naabrid. Me (saama) hästi läbi. Naabrinaine (tooma) kaasa omatehtud salati ja me (laskma) sel hea maitsta. Sellised (olema) meie pere aastavahetuspühad.

106. Kirjutage sulgudes olevad tegusõnad lihtminevikus.

Naabrinaine Mall (läheb) _____ kauplusesse. Ta (valib) _____ juustu ja vorsti. Müüja (hakkab) _____ temaga riidlema, sest Mall (unustab) _____ võtta korvi. Ta (pöördub) _____ tagasi ja (võtab) _____ ostukorvi. Siis (paneab) _____ ta korvi oma ostud. Koor (on) _____ vana, seda Mall ei (võta) _____. Kui tal (on) _____ kõik kaup korvis, siis (suundub) _____ ta kassa juurde maksuma. Müüja (arvestab) _____ kõik kokku ja (ütleb) _____ summa. Naabrinaine (võtab) _____ käekotist rahakoti ja (tasub) _____ arve. See (on) _____ päris suur. Siis (paneab) _____ ta ostud kotti. Tal (on) _____ kaasas võrk ja kilekott. Kui Mall (paneab) _____ asjad ära, siis (hakkab) _____ ta koju minema. Koduteel (kohtab) _____ Mall oma sõbrannat ja nad (räägivad) _____ poolteist tundi juttu. Siis (lähen) _____ mina neist mööda. Ma (tervitan) _____ naabrinaist viisakalt ja (küsin) _____, kas saan teda aidata. Muidugi (saan) _____. Nii (tassin) _____ ma iga päev naabrinaise raskeid kotte koju. Sedasi (teeb) _____ tema sisseoste.

107. Kirjutage tegusõna õiges vormis.

1) Selle üle ei tasu (vaidlema) _____! 2) Vanaema ei saa (istuma) _____ ilma midagi (tegema) _____ - alati ta kas (kuduma) _____ või (heegeldama) _____. 3) See aulas (kõnelema) _____ härra on meile eelmisel semestril majandust (lugema) _____ professor. 4) Mida te (ütleva) _____ selle kohta? 5) Tutvusime ekskursioonil (olema) _____ hinnaliste kunstikogudega. 6) Baari (vajama) _____ nõudepesijat. 7) Ma (panema) _____ kogu oma raha pangaarvele ja nüüd

(olema) _____ ilma rahata. 8) Keelt võib (õppima) _____ iseseisvalt või kogenud õpetaja käe all. 9) Hiljuti (restaupeerima) _____ pangahoone avati lõpuks pidulikult. 10) Kes meist ei (tahtma) _____ õnnelik olla?

108. Moodustage umbisikuline tegumood.

1) Teile (teatama) posti teel, mida (otsustama). 2) Vanemad töötajad (koondama) ja (kuulutama) välja konkurs ametikoha täitmiseks. 3) Idamaades (abielluma) varakult. 4) Siin (õmblema) kiiresti ja korralikult vormirõivaid. 5) Mulle ei meeldi, kui minuga (vaidlema) või minu seisukohti ei (aktsepteerima). 6) Kas mulle eile ei (helistama)? 7) Uks (sulgema) vaikselt ja midagi ei (ütleva). 8) Kõigile küsimustele (oskama) eksamil vastata. 9) Aga teile pole ju midagi (ette heitma)! 10) Noorele juhile (avaldama) umbusaldust. 11) Täna (ennustama) kuiva ja päikesepaistelise ilma. 12) Vanurile (leidma) koht vanadekodus, kus tema eest (hoolitsema). 13) Hilisemaid pretensioone ei (rahuldama)! 14) Praakkaup (alla hindama). 15) Seminaridel (vahetama) teadmisi ja (saama) hüva nõu.

109. Kirjutage sulgudes olevad sõnad õiges käändes.

1) Minu sõber on sündinud (vähk, tähtkuju) _____, see tähendab, et ta on (iseloom) _____ vastuoluline. 2) Tanja on armunud (see, pikk, optimistlik, rikas, sümpaatne, noormeest) _____. 3) Vaadake (see, sportlik, enesekindel, veetlev, neiu) _____. 4) Jälgige (see, sportlik, enesekindel, veetlev, neiu) _____ käitumist! 5) Sergei kinkis oma (õrn, kena, sarmikas, sõbranna) _____ kimbu (sinised, rukkililled) _____. 6) Kas te armastate

(kerge, muusika) _____ või eelistate (klassika) _____? 7) Andke (mina) _____ andeks - ma unustasin (see) _____ (kodu) _____! 8) Miks Evelin ei võtnud (arutelu) _____ osa? 9) Olge tänatud (aitama) _____! 10) Oma (välimus) _____ ja (käitumine) _____ meenutas ta üht punkarit. 11) Ta ütles (neiu) _____: "Palun abiellu (mina) _____ - ma armastan ainult (sina) _____!" 12) Selles kalendris leidub palju (toredad, naljad) _____ - kas sa oled (need) _____ lugenud? 13) Osta endale (vajalik, spordidress) _____ (see, osakond) _____! 14) (Mina) _____ meeldib (väike, punane, katus, maja) _____ mere ääres. 15) Kuidas sa saad lugu pidada (inimene) _____, kes (sina) _____ alati valetab ja (kõik, teised) _____ oma juttudega tüütab?

110. Avage sulud.

1) Nad suusatasid (mets) _____ ja imetlesid (talvine loodus) _____: (sihvakad männid, haljad kuused) _____ ning (lumised lagendikud) _____. 2) Kas (eksam) _____ tohib kasutada (isiklik sõnastik) _____? 3) Päevast päeva vaatab ta (teler) _____ filme või (mõni videofilm) _____ ning sööb samal ajal (rasvased kartulikrõpsud) _____. 4) Pooled minu tuttavatest liitusid (Q-GSM) _____ ja segavad nüüd (õppetöö) _____. 5) Nooremad peavad (vanemad) _____ aitama. 6) Professor Tool juhendas isiklikult (mina) _____ kursuse-töö kirjutamisel. 7) Sõitsin maale (talunik) _____ aitama. 8) (Kes) _____ sa teretasid? 9) Kas sa tead (see) _____, et see noor sümpaatne preili peab lugu ainult (rikkad ja edukad

noormehed) _____? 10) Unine reisija jättis kohvri (tramm) _____. 11) Ma (käima) _____ varem kord kuus (disko) _____. 12) Me lugesime (see jutustus) _____ eile. 13) See meeldiv daam, (kes) _____ kõik imetlesid, istub praegu (too mees) _____ kõrval. 14) Noormees palus (neiu) _____ vabandust. 15) (Kus) _____ sa peitsid oma spikrid? 16) Ehkki ta elab (parem) _____ kui mina, arvan ma, et olen temast (õnnelik) _____. 17) Ärge küsi-ge (see) _____ (mina) _____, vaid pöörduge (asjatundja) _____ poole! 18) Ajakirjanik jälgis (miniatuurne baleriin) _____. 19) Õhtul segas ta endale (kokteil) _____ ning nautis (mõnus muusika) _____. 20) Kas meil ei peaks olema kahju (pensionärid, asotsiaalid ja noored pered) _____?

111. Avage sulud. Kirjutage arvud sõnadega.

1) Mulle meeldiks, kui ka (8.) _____ märtsi tähistataks pidupäevana. 2) (15) _____ üliõpilasel on arvestus sooritatud. 3) Eksam on (13.) _____ juunil kell (10.15) _____. 4) Tema (4) _____ sõbrast on (3) _____ alaealised. 5) Ma ei saanud aru (28) _____ lausest. 6) (5, inimene) _____ on vaja minna süstima. 7) (224. lehekülg) _____ oli trükiviga. 8) Ta suitsetas järjest (9) _____ sigaretti. 9) Minu (2, sõber) _____ on oma äri. 10) Virve on juba (21) _____ aastane. 11) Juhan Liiv sündis (30.04. 1864. a) _____. 12) Kas te teate, et see maja ehitati juba (XIII) _____ sajandil? 13) Kas meie õppealajuhataja sünnipäev on (11.02.) _____? 14) See kaval noormees käib

korraga (3) _____ tüdrukuga. 15) Need dokumendid on (2.) _____ sahtlis. 16) Eestlaste rahvakalendris kestavad jõulud (21. detsember) _____. (6. jaanuar) _____. 17) Lastekirjanik Eno Raud suri (1996.) _____ aastal (67) _____ aastasena. 18) (1992.) _____ aastal ilmus raamat "(400) _____ nõuannet koeraomanikule". 19) Seda etendust mängitakse juba (114.) _____ korda. 20) Näitleja Jüri Järvet sündis (1919.) _____ aastal ja suri (1995.) _____ aastal.

112. Lugege arvud õigesti.

1) Mari-Ann on käinud 6 Eesti linnas, neist 5 läheks ta veel kord. 2) 18 õpilasel on õppeedukus hea, aga mis saab ülejäänud 9? 3) Täna oli 1. loengul 15 üliõpilast ja 2 õppejõudu. 4) Tõlkige 14. lause ning kirjutage järgmised 8 sõna vihikusse. 5) Kas teie grupi eksam toimub 07.01.? 6) Katrin tuli kella 7. 7) Kell 8 olime ruumis nr 402. 8) Õpetaja seletas 2 õpilasele 2 reeglit 2 keeles. 9) Õpetaja seletas 18 õpilasele 18 reeglit 64 näite abil. 10) 59. näitest ei saanud õpilased aru. 11) Ta lõpetas Tapa 1. keskkooli 12. klassi 1990. aastal. 12) Selle testi eest sai ainult 1 üliõpilane need vajalikud 112 punkti. 13) Ta saatis telegrammi 4 tüdrukule, aga vastuse sai vaid 1. 14) 1. korda elus tegi ta abieluettepaneku ja seda korruga 2 neiu. 15) Selles ajakirjas on 82 lehekülge, neist 13 leheküljel on ainult reklaam.

113. Kirjutage arvud sõnadega ja nimisõnad õiges käändes.

1) Katrini ema on juba (56-aastane) _____.
_____. 2) Meie raamatukogus on üle (11259 raamatut) _____.

3) Lõputunnistus anti (48 abiturienti) _____.
_____. 4) Oktoober on (10. kuu) _____.
_____. 5) Meie korter asub (9. korrus) _____.
_____, aga lift sõidab tavaliselt (7. korrus) _____.
_____. 6) (2003. aasta) _____
lõpetab Žanna ülikooli. 7) Laenu saamiseks pangast peab olema (2 käendajat) _____. 8) Ei ole võimalik kirjutada üheaegselt (10 pastakat) _____. 9) Tema sõber lõpetab juba (5. kursus) _____. 10) Ärge pööra-
ke (2 lisaküsimust) _____ tähelepanu!
11) (11 õpilast) _____ (24) _____
_____ kirjutasid etteütelse rahuldavalt. 12) Viimase loengu
konspekt on (8 lehte) _____. 13) Kui palju ma
(150 krooni) _____ tagasi saan? 14) Ta
rääkis (1 võõras kaasreisija) _____
oma minevikust. 15) Teisipäeval algab suur mess, millest võtab
osa üle (300 firmat) _____ (21 riiki)
_____.

114. Avage sulud.

1) (Mina) _____ on kolm (noorem õde) _____.
2) Hinne ei sõltu alati (teadmised) _____. 3) Kuulsin
(uudised) _____ (raadio) _____. 4) Kuidas
saaksin (teie) _____ aidata? 5) Kas sa oled tähele pannud, et
see neiu sarnaneb (noor poplauljanna) _____?
6) (Kes) _____ laenata 1000 krooni? 7) (Lektor) _____
esitati (küsimused) _____. 8) Pinginaabril pole mingit
huvi (kaasaegne kunst) _____ vastu. 9) Reigo
tõlkis (sõnad, laused, lõigud ja terved tekstid) _____
_____ rumeenia keelde.
10) Unustasin (oma kindad) _____ (kodu)
_____. 11) Arst vaatas poisi (kurk) _____ ja käs-
kis tal juua (kibuviitsatee) _____. 12) Tarmo

armastas (grupiõed) _____ (valged krüsantheemid) _____ kinkida. 13) Õppisime, et kvaliteet määrab (nõudlus) _____ ja tavaliselt sõltub (hind) _____ just nimelt (kvaliteet) _____. 14) (Kes) _____ sa tervitasid ja (kes) _____ jätsid hüvasti? 15) Draamateatris mängiti A.Tšehhovi ("Kolm öde") _____.

115. Kirjutage lünka sobiv kaassõna.

1) Sisseastumiseksamid on _____ juuli lõpust. 2) Vanaaegne auto sõitis _____ linna. 3) Ei tohi lubada lastel istuda terve päeva televiisori _____! 4) Naabripoiss armastas käia _____ arste ja juriste. 5) Pensionär jäi seisma kassa _____ lapse _____. 6) Arvuti _____ istus kogenud programmeerija. 7) Jalutasime _____ pargi ja _____ turuplatsi. 8) Isa sooritas kodakondsuseksami _____ ootuste hästi. 9) Imelik meeskodanik jäi seisma _____ teed ja osutas käega valgusfoori _____. 10) Osakonnajuhataja ja müügijuht lahkusid kümne minuti _____. 11) Ära hinda inimesi välimuse _____! 12) _____ heade õpikuteta on raske õppida. 13) Tead, ta meeldib mulle eelkõige oma viisaka käitumise _____. 14) Teleri _____ kostus imelikku susinat. 15) Minge trepist _____ ja pöörake vasakule _____.

116. Avage sulud.

1) Turismifirma soovitab (kõik) _____ (jõulud) _____ Soome või Dubaisse sõita. 2) (Iga leping) _____ peavad alla kirjutama mõlemad osapooled. 3) Eelistage maksekaardiga (tasumine) _____ ja olge valmis, et kassas nõutakse teie (isikut tõendav dokument) _____ esitamist. 4) Firma vajab kiiresti (uus tõlk) _____ ja võtab tööle (asjalik autoremondilukksepp) _____. 5) Tänapäeval ei

tohi enam (keegi) _____ usaldada. 6) Mulle ei meeldi (kõik inimesed) _____ kahtlustada. 7) Iga müüja vastutab (kaubad) _____ eest, mida ta müüb. 8) Ürituse raames peetakse ka konkurss (kokad, kelnerid ja administraatorid) _____. 9) Ema armastab ikka öelda: "Hommikusöök söö ise, lõuna jaga (sõber) _____ ja õhtueine anna (vaenlane) _____!" 10) Tiina osales (kõik loosimised ja loteriid) _____, aga ei võitnud (miski) _____. 11) (Tänavune filmifestival) _____ osales ka kuulus itaalia näitleja. 12) Selle tuntud poliitiku vanaisa juhtis omal ajal (politsei) _____ ja oli (kaitseliit) _____ ülem. 13) Kui lõpetan (keskkool) _____, lähen ma edasi õppima (akadeemia) _____. 14) Turvafirma valvab (kauplused) _____, (ettevõtted) _____ ja isegi (korterid) _____. 15) Tihti mängivad blondiinid (naiivsed kaunitarid) _____ ja neile andestatakse nende (rumalused) _____.

117. Avage sulud.

1) Hoolitsege (oma ema tervis) eest! 2) Tudengid kogunesid (saal). 3) Ärge unustage (oma võtmed) (kodu)! 4) Eksami tulemus sõltub eelkõige (ettevalmistus), aga mitte (sümpaatia). 5) Poisid, leppige (olukord)! 6) Kas ta haigestus (kopsupõletik) või (griip)? 7) Jan saatis (tüdruk) (kodu). 8) Oma ettepanekutega palun pöörduda (inspektor Rebane) poole ja rääkida (kõik) täpselt (tema). 9) Kuulsin (uudised) (raadio), aga ei uskunud (need). 10) Ta palus (mina) vabandust ja lubas, et ei tülitse enam (mina) ja (minu sõbrad). 11) Kogu öö sadas (märg pehme lumi). 12) Palun, saage (mina) ka aru, ma tahan ainult tema (sõnad) korrata! 13) (Vajalikud luulekogud) küsiti raamatukogust pidevalt. 14) (Kus) teie (need materjalid) saite? 15) Räägitakse, et see naine loeb (mõtted). 16) Kus müüakse

(jalgrattad) või (rulluisud)? 17) Kalev teab (kõik ajaloolised sündmused): nii (lahingud) kui (ägedad võitlused) väga hästi; ta oskab (need) huvitavalt jutustada. 18) Jälle sa jätsid võtmed (seif)! 19) Ma ei kadesta (sina)! 20) Kristiina ostis (turg) (ilus odav seelik) ning ta oli (see) üle siiralt õnnelik.

118. Avage sulud. Avaldage oma arvamust probleemi kohta.

Räägib (15) _____ -aastane Mariel:

“(Tasuline haridus) _____ suhtun ma igati (positiivne) _____, sest siis oleksid (õppimistingimused) _____ ka (soodsam) _____. (Keskharidus) _____ peab igal juhul olema võimalus saada (tasu) _____, sest (õpilased) _____ pole (võimalus) _____ teenida endale raha. (Praegune õppemaks) _____ juures puudub minul võimalus (tasuline kõrgharidus) _____ omandada. Mõnedes valdkondades, nagu näiteks pedagoogika, peaks õppimine olema tasuta. Igale poole ei ole lihtsalt tulutoov (õppemaks) _____ panna. (Riik) _____ peaks uuesti käivitama stipendiumide (süsteem) _____”.

119. Kirjutage vajadusel lünka õiged lõpud.

1) Lapsed meelitas _____ kassipoja karbi _____ välja. 2) Küll on tore tema _____ mängida! 3) Vanaema on pisut kõva kuulmise _____. 4) Me istuta _____ aeda roosipõõsa _____ ja kasta _____ seda iga _____ päev _____ korralik _____. 5) Nüüd on tüdrukute _____ ja poiste _____ kõhud banaani _____ täis ja nad lähe _____ rõõmsalt kontserdi _____. 6) Kunstnik joonista _____ maastik _____ kolm _____ roheli _____ sihvaka _____ palm _____ ja kena roosa _____ taeva _____. 7) Miks sa Marianne _____ niimoodi vihka _____ – kas ta on sinu _____ midagi halb _____ teinud? 8) Ma mõtles _____ parajasti tähtsate _____ asjade _____, kui Leo hüüdis _____: “Vaadake! Taevast _____ on vikerkaar!”

9) “Kaks” pandi laisem _____ õpilase _____. 10) Kas võib kuul _____ veel halvem _____ uudis _____? 11) Pirnid _____ hakka _____ juba pruun _____ tõmbuma! 12) Ole _____ selle eest maks _____ küllaltki soola _____ hind _____. 13) Missugune on vene õppekeel _____ koolid _____ tulevik? 14) Väike Kaie rooma _____ mesilase _____ lähem _____ ning mesilane nõela _____ teda nimetissõrm _____. 15) Ma soovita _____ raha _____ panna pank _____, siis sa ei raiska _____ seda nii kiiresti.

120. Avage sulud.

1) Esitage dokumendid (komisjon) _____ kõige hiljemalt homme. 2) (Tööpäevad) _____ käivad nad (trenn) _____. 3) Majahoidja vöödilise kassi istub (trepp) _____ ja ootab (perenaine) _____. 4) (See aasta) _____ oli külm talv. 5) Kas sa tuled koos meiega (disko) _____? 6) Kirjutasime harjutuse (tahvel) _____ (vihik) _____. 7) Ostsime endale (nahk) _____ rahakoti. 8) Kas see vana mees unustas oma (prillid) _____ (siin) _____? 9) Laupäeval käisime isaga (turg) _____ (kartulid) _____ (ostma) _____. 10) Ma söön (supp) _____ ära ja hakkas (luuletus) _____ (õppima) _____.

121. Kirjutage lünka sobivad sisedid. Püüdke neid mitte korrata.

1) _____ üliõpilased _____ õppejõud söövad ülikooli sööklas. 2) Kas sa jood ploomi- _____ kirsimahla? 3) Ma tulen baarisel juhul, _____ sina maksad. 4) Ei mina _____ tema polnud sellest midagi kuulnud. 5) See härra, _____ on tumedad prillid, on mu endine klassivend. 6) Ma ei saanud helistada, _____ hakkasin trenni minema. 7) Tahtsin minna kinno, _____ pidin arvestuseks õppima. 8) Noormees ootas neiu.

_____ neiu ei tulnud. 9) _____ neiu ei tulnud, lootis noormees, _____ tüdruk teda siiski armastab. 10) Ma ei saa aru, _____ ta nii kaua ootas.

122. Kirjutage lünka sobiv sidend.

1) Õppisin terve õhtu, _____ sain ikka kahe. 2) _____ noored _____ vanad sooritasid kodakondsuseksami edukalt. 3) Lahkusin loengust, _____ pidin minema kirurgi juurde. 4) _____ õpilased _____ õpetajad tahavad puhata. 5) Ümberjutustust ei kirjutanud Vivian _____ Robert. 6) Tiina _____ Heino abielluvad varsti. 7) Ma annaksin sulle oma konspekti, _____ sa lubad, _____ tuled homme loengule. 8) Ma ei uskunud, _____ see õpetaja nii range on. 9) _____ sa minust ei hooli, _____ ära mulle helista! 10) Ootasin sind kino ees, _____ sa ei tulnud, _____ läksin üksi kinno. 11) Ma oleks kirjutanud kirjandi edukamalt, _____ mul oleks olnud rohkem aega. 12) Ta oleks pidanud mulle helistama, _____ ta ei tule. 13) Elus tuleb tihti valida: _____ see _____ teine. 14) Ma mõtlesin eile välja, _____ saaks paremini sõnu pähe õppida. 15) Ära mõtle, _____ kirjutada, _____ mõtle, _____ kirjutada!

123. Valige õige vastusevariant.

1. Piret tahtis lapsena _____ hakata, aga nüüd töötab ta hoopis majandusspetsialistina.

- A) jäätisemüüja
- B) jäätisemüüjaks
- C) jäätisemüüjana
- D) jäätisemüüjat

2. Kaupluse üürimisel on oluline ka _____ hind.

- A) ruutmeetri
- B) kuupmeetri
- C) kilomeetri
- D) meetri

3. Olen sinuga _____ nõus.

- A) põhimõttega
- B) põhiliselt
- C) põhimõtteliselt
- D) põhjalikult

4. Kas te kirjutasite _____ ka alla?

- A) leping
- B) lepingu
- C) lepingut
- D) lepingule

5. Firma _____ huvitatakse ka välismaal.

- A) toodangule
- B) toodangust
- C) toodangu vastu
- D) toodang

6. Personalijuht orienteerub ka _____.

- A) majandusküsimustega
- B) majandusküsimustes
- C) majandusküsimustele
- D) majandusküsimustel

7. Lapsed vaatavad õhtul _____ "Mõmmi aabitsat".

- A) telerit
- B) telerist
- C) teleriga
- D) teleri

8. Ostjate ja müüjate hulk turul määrab _____.

- A) turu struktuuri
- B) turu struktuuriga
- C) turu struktuur
- D) turu struktuurist

9. Liialt vähe tähelepanu on pööratud _____.

- A) sotsiaalsfääri
- B) sotsiaalsfäärile

C) sotsiaalsfäärisesse

D) sotsiaalsfäärini

10. Tulin koosolekult ära, sest mul sai kõigest _____.

A) villand

B) villani

C) villane

D) villas

124. Leidke lünka teksti lõpust sobiv sõna ja kasutage seda õiges käändes või pöördes.

Jõulukuuse töid Ameerikasse sakslased

Esimese jõulupuud _____ ehtis Saksamaal sündinud kooliõpetaja Charles Minnigerode 1842. a Williamsburgis. Oma _____ laste rõõmuks kinnitas ta puule küünlaid ja _____ külge pähkleid, maisiteri ning värvilisi pabereid. _____ jõulukuusk, mis Ameerikas kirikusse viidi, tekitas _____ elevust. See juhtus 1851. a, kui Clevelandis _____ sakslane Henry Schwan kirikusse jõuludeks kuuse viia. Paraku pidas _____ seda ohtlikuks paganluse sümboliks. Seetõttu koristati _____ kiiresti pühakojast ja süüdati põlema. Jõulupuud peeti Ameerikas _____ kombeks isegi veel möödunud sajandi teisel poolel.

1860. aastal _____ üks Ameerika ajaleht pikalt ja põhjalikult, _____ keegi arst koos tütreaga jõulupuud ehtis. Puud _____ marjade, paberlillede ja -tähtede, lipukeste, pitsist kommikottide ja _____ paeltega. Puu alla pandi mänguloomad.

Jõulupuule kingituste riputamise _____ püsis Ameerikas möödunud sajandi lõpuni. Puid ehti _____ lihtsalt: küpsiste, kommide, maisitõlvikute ja õuntega.

Saksamaal valmistatud klaasist _____ jõudsid Ameerika kodusid ehtima 1970. aastal ning peagi hakati neid

ka kohapeal _____.

1885. a kirjutas New York Times, et _____ traditsioon kaob, selle asemel levib üha rohkem kingituste _____ jõulususs. Ennustus ei pidanud paika. Jõulupuud _____ toomise komme levis Ameerikas selle sajandi alguses kiiresti.

(Maalehe järgi)

komme, Ameerika, kirjeldama, jõulupuud, esimene, kuidas, tuba, otsustama, tohutult, kaunistama, külarahvas, riputama, tootma, kuusk, peidupaik, paganlik, värvilised, väga, kuuseehed, sõber

125. Leidke lünka teksti lõpust sobiv sõna ja kasutage seda õiges käändes või pöördes.

Looduskaitsealad on hädas hoolimatute turistidega

Kuigi _____ on tõusnud, risustavad paljud looduskaitsealadel käivad puhkajad _____ ja lõhuvad puhkeobjekte.

Suuremaid probleeme ei _____ looduskaitsealadele mitte tavalised turistid, vaid autodega _____, kes nädalavahetuste õhtutundidel loodusesse pidutsema sõidavad. _____ on sel ajal kaitsealadel järelevalve nõrgem ja autoturistid _____ autoga lausa veepiirini sõita ja kontrollimatult _____.

Looduskaitsealadele tekitab kõige enam muret tühi _____, olgu see siis klaasist, plastmassist või metallist. Looduslikus _____ on nende lagunemine pikaajaline ja _____ ka lausa võimatu protsess. Purunenud taara võib järgmistele külastajatele tekitada ebameeldivusi või isegi _____ . Looduslikule lagunemisprotsessile ei allu isegi _____, mida võib liiva seest veel mitme aastagi _____ leida.

Looduse risustamine on kahepoolne _____
— kui käidavates kohtades prügikastid puuduvad, siis on _____
_____ nii territooriumi haldajad kui külastajad.

(Postimehe järgi)

vahel, süüdi, võima, puhkamiskultuur, probleem, tekitama, pidutsema, taara, traumad, loodus, pärast, tavaliselt, keskkond, seltskonnad, sigaretikonid

126. Leidke lünka teksti lõpust sobiv sõna ja kasutage seda õiges käändes või pöördes. Kuidas vastaksite teie esitatud küsimusele? Kellele vastanuist vaidleksite vastu?

Kuidas te tähistate valentinpäeva?

Milvi (24): Varasematel aastatel ei _____, aga nüüd tähistame perekonnas. On väike _____ tordiga ja lilled. Tordi ostan või teen _____, abikaasa toob lilled. Töö juures — lasteaias — õnnitleb _____ kõiki töötajaid lilleõiega. Kuna meil on nii _____ kokad, kes heameelega ka kasvatajatele küpsetavad, siis on ikka _____ koosviibimine ka. Ka lastele püüame selle päeva tähendust _____ ja neid meeles pidada. See on väga ilus _____, mitte ainult kombetäitmine. Selliseid südamlikke _____ võiks rohkemgi olla.

Tiit (38): Juba olen kinkinud lilli, _____ saavad lapsed eilsest alates üksteisele ja õpetajatele kaarte ning kirju saata. _____ on postkastki olemas. Seesugune päev võiks ju aasta läbi olla, et _____ ei ründaks üksteist nii palju, pigem oleksime selle üle rõõmsad, _____ elame. Sõbrapäev on _____ ajale juhtunud, just veebruari keskel on _____ kontides ja hinges, kevad veel ei paista. On _____ hetk aeg maha võtta.

Karin (20): Natuke ikka tähistan. _____ kaarte. Aeg läheb kiiremini kui varem, sõpradega _____ jääb vähem aega. Valentinpäev on hea _____ end meelde tuletada.

(Lääne Elu järgi)

saatma, juhataja, õige, selgitama, tähistama, päevad, paras, et, kool, talveväsimus, kohtumine, kohvilaud, võimalus, väike, ise, meie, see, toredad, traditsioon

127. Avage sulud.

1) Tema tuttav sõitis (lõuna, 6 kuud). 2) Minu klassiõde Kati tahab (saama, advokaat). 3) Anna-Liisa lõpukleit oli (valge siid). 4) Akna taga hakkab juba (pime) minema. 5) Istu (diivan) ja maitse (jõulujook)! 6) Mulle meeldib (kaardid, mängima). 7) (Kes) ta töötab? 8) Üliõpilane loeb (kirjandus, raamatukogu) ja (kodu). 9) Suvel käisin ma iga päev (ujuma, meri) ja (päevitama, rand). 10) Loodame, et ilmad lähevad varsti (soe). 11) (Ütlema) mulle ise, milles on asi. 12) Suvel nad (sõitma, ekskursioon, Lapimaa). 13) Skaudid (minema, matk, mets). 14) (Külastama) meid jälle! 15) Reisibuss peatus (hotell) ees. 16) Turistid sõitsid (lift, 11. korrus). 17) Kas sa (lugema) eile (raamat) või (vaatama, teler)? 18) Sirje isa on (raamatupidaja), ema töötab (õpetaja), aga tema soovib saada (pankur). 19) Kus te (õppima, raamatupidaja)? 20) Pärast aeroobikatrenni ta (jooma, külm, vesi).

128. Moodustage laused.

1) Mina, sõitma, auto, eile, Põltsamaa, Viljandi.
2) Kilpkonn, tool, magama, all.
3) Kus, puhkama, eelmine, suvi, teie, maa, linn, kas?
4) Jooma, õlu, ei, õhtu!

- 5) Isa, raamat, poeg, ette lugema, eile, õhtu.
- 6) Väike, poiss, joonistama, pilt.
- 7) See, olema, ilus, pilt.
- 8) Me, vaatama, ilus, pilt.
- 9) Koeraomanik, jalutama, koer, majad, juures, mets.
- 10) Vend, poeg, kirjutama, Priit, tütar, kiri, pikk.
- 11) Mina, abikaasa, käima, päev, turg.
- 12) Te, ostma, pood, leib, ja, sai, hapupiim.
- 13) Eile, ta, pesema, auto, õu, oma.
- 14) Me, jalutama, pühapäev, linn, ja, näitama, teie, mina, Tallinn, vaatamisväärsused.
- 15) Mina, tulema, nädalavahetus, külalised, kaks, Pihkva.
- 16) Uudised, vaatama, mina, teler, hilja, õhtu.
- 17) Aknad, pesema, ema, pühapäev, järgmine.
- 18) Palun, mina, helistama, nad, homme!
- 19) Otsima, sõnad, sõnastik, ja, tundmatud, vihik, kirjutama!
- 20) Turg, kõik, müüma.

129. Lõpetage laused.

- 1) Ma märkasin, et _____
- 2) Kas tead, kuhu _____
- 3) Kui tekst oli tõlgitud, _____
- 4) Kus viga näed laita, _____
- 5) Juhtuski nii, _____
- 6) Tundub nagu _____
- 7) Me kõik teadsime, miks _____
- 8) Tüdrukud töötasid hommikust õhtuni, aga _____
- 9) Reet ei armastanud palju lugeda, kuid _____
- 10) Kas sa sõidad maale või _____

130. Lõpetage laused.

- 1) Küll Rivo on hea mees, ta aitab alati _____!
- 2) Minu sõber läheb iga päev _____, et _____.
- 3) Õues oli külm ja lapsed jäid _____.
- 4) Kirjutage oma nimi _____.
- 5) Igal hommikul sõidab maakler _____ ja _____.
- 6) Lapsed käivad _____.
- 7) Riina helistas _____ ja ütles, et jääb _____.
- 8) Vabandage, ma ei saanud _____ aru, _____.
- 9) Eile ma kirjutasin _____.
- 10) Mulle meeldib _____ käia ja _____.

131. Parandage vead.

- 1) Looduskaitsealas ei tohi lilled noppima.
- 2) Ettenähtud sellele kohtades tehakse lõket.
- 3) See on siin ilusad kohad.
- 4) Talurismiga harrastavad ka eestlased, eriti tallinnlased.
- 5) Nii palju inimest pole siin ammu olnud.
- 6) Rand kaitseb turvafirma ESS.
- 7) Mitu inimesi kaebasid teie peale.
- 8) Koerad jäävad üksinda kodus ja hakkavad hulguma.
- 9) See on pime armastus koerte peale!
- 10) Eelmisel aastal hammustas üks koer kolmeaastane tüdruk.
- 11) Koerte peremes ei lubas koertele võõras aeda minna.
- 12) Minu koer sai võistlustel head kohta.
- 13) Võõras koer ründas üks väike last.
- 14) Tänapäeval tuleb rohkem mõelda sellele, kuidas sa elus jääks.
- 15) Sanatoorium pakub selle rahaga juuksuri ja ravi.

132. Parandage vead.

- 1) Oliver jookses treppist üles ja leias oma tubast kassipoeg.
- 2) Õhtul paneb Mirjam nõuded ja köögiriistad kapisse.
- 3) Mulle maitseb peseekook sidruniga.
- 4) Merike kudub ise kampsuni.
- 5) Ta otsib puhta paberit.
- 6) Väikesed lapsed jooksesid õues.
- 7) Selle ma aru ei saand.
- 8) Ära pane see tähele!
- 9) Perijood-

õppe korral on õpitaja tihemas kontaktis õpilastega: tal on kergem neid juhendama ja lahendama probleeme. 10) Tule ruttu pussipeatusele ja võta konspekti kaasa!

133. Parandage vead (kokku 20 viga).

1) Kuuekortsnes violettses elamus elas kaks sada kaks tallinnlast. 2) Vana naine kaebas minija üle, sest see olevat maias ning söövat iga päev magusat ja soja saija. 3) Psühholoog väitis, et talvki mõjub tervisele halvasti. 4) Nad tõlgisid Eesti Päevalehe artiklit emakeelde kasutamatta sõnastikku. 5) Koos turistidega sõidis poiski lõppeatusesse ja suundus parkki. 6) Sõja järgseil aastail koguneti klubidesse ja ühingutesse, et üks teist aidata. 7) Vajutage nuppule ja laijad ukсед avanevad. 8) Abiturijent ei osanud aktusel esineda.

134. Kirjutaga lünka *i, ü, j, ij* või *jj*.

1) A__ama__ast kostus vaikne melood__a. 2) Ma__as Ma__a jooksis ma__a ja tõi paar sa__a. 3) Tur__stid läksid piki La__a tänavat ja imetlesid keskaegseid ma__u. 4) Müü__a k__tis kostüümi mater__ali. 5) Koolis huv__tus Ka__a keem__ast ja astronoom__ast. 6) Sinu mater__aalne kindlustatus a__ab isegi pens__onäri naerma! 7) Ehita__ad lõid va__ad maasse. 8) Delegats__oon ma__utati võõrastema__a. 9) N__na lasi õmble__al õmmelda altla__enevad püksid. 10) Pro__ektist rääkis pro__ekti__uht ja as__aa__a__agi sai sõna.

135. Kirjuta lünka *k, kk* või *g*:

1) Brigitta on pi__a kasvu ja kena väljanä__emisega. 2) Kas tal on loomuli__ud lo__id? 3) Lo__is juustega noormees ha__as rää__ima lo__opeedi vajali__usest. 4) Lusi__as ku__us kolinal põrandale. 5) Ti__udega klaaspur__lä__s kogemata

kat__i. 6) Foto__raaf kõi__us kõr__el kuristi__u kohal, sest ta tahtis kur__e kõr__uses pildistada. 7) Mä__ironija oleks mä__e ronides ä__itselt kuristi__u ku__unud. 8) Kunin__apoe__kin__is kolm kala__est kaunile kunin__atütrele, kuid kõr__i kunin__atütre nä__u ei muutunud. 9) Vanaisa jäi muusi__at kuulates tu__uma ja ajaleht lan__es ta käest te__ile. 10) Kas teil leidub ti__u või väl__umih__lit?

136. Kirjuta lünka *t, tt* või *d*:

1) Ree__el sõi__an külla tä__i Ree__ale. 2) Kuhu sa tõ__a__? 3) Kuhu ma jä__sin oma võ__med? 4) Sõi__sime paa__iga i__a ja lään__e, ris__i ja räs__i üle järve. 5) Võ__i ka__us ära. 6) Ära nu__a nagu ti__a! 7) Ka__rin võ__is kõik ko__id ja as__us raeko__a. 8) Tä__i tegi tore__a tikri__ega tor__i Tii__u täh__päevaks. 9) Kul__sete kä__ega skulp__or ka__is taiese ru__u rä__iga. 10) Pee__ri pil__i__el oli kujuta__ud raeko__a, vaa__e merele ja lõpuni ehitama__a kon__orihoone.

137. Kirjuta lünka *p, pp* või *b*:

1) Pee__hü__as üle porilom__i. 2) Tulge ruttu tu__a! 3) Sul on hu__ane tu__a. 4) Ilma juhilu__adeta pole lu__atud autot juhtida. 5) Ostsime__arajasti vai__a__aradiisist uut vai__a, kui helises vanaisa mo__iiltelefon. 6) Ta__a raudteejaama__uhvetiaknast nägime ainult kiir__ussi sa__a. 7) La__sed sarnanevad ü__ris sageli oma vanematega. 8) Ärge hü__ake nii palju! 9) Auto__ussi teekond lõ__es lõ__eatuses ja juht läks a__rikoose ostma. 10) Leidsime varsaka__jade juurest õlleka__a.

138. Parandage vajadusel algustähevead ning lisage puuduvad jutumärgid.

1) Juhan Liivi jutustus *vari* räägib kukulinna vaestekülást ja

villust. 2) Tallinna tönismäe gümnaasiumi abiturientid saavutasid rahvusvahelisel keemiaolümpiaadil märkimisväärsed kohti. 3) Tartu 13. keskkooli õpilane katrin kuusik tõi koju konkursi *laps ja loodus* peaauhinna. 4) Selle panga ehitamisest räägiti *aktuaalses kaameras*. 5) Saates *seitse vaprat* valiti seitsme laulu seast parimaks laul *õnnesoovid*, mille esitas ansambel *kuldsed lindid*. 6) Keelekeskuse direktor andis intervjuu *koolitusekspressi* ajakirjanikule. 7) Lugesime valmar adamsi kirjateost *essee esseest*, mis ilmus ajakirjas *keel ja kirjandus* juba mitme aasta eest. 8) Tallinna kommertschool, ttü ning haridusministeerium sõlmisid kolmepoolse lepingu. 9) *S-polüplastiku* aktsionäriks on *as alund*, mida esindavad toomas tool ja kaido ojamets. 10) Pärast *estonia* hukku avati tallinna reisisadama lähedal suure rannavärava mäel mälestussammas *katkenud liin*. 11) Kas te olete lugenud mats traadi romaani *tants aurukatla ümber* või näinud samanimelist filmi? 12) Mida peab tänapäeva koolinoor teadma eesti kirjandusest? 13) Tõnu õnnepalu võrdleb tammsaare *tõde ja õigust* piibli vana ja uue testamendiga ning indrekut jeesusega. 14) Kilpla mehed tegid kreutzwaldi andmetel alatasa lollusi. 15) Peterburis venemaa rahvaste etnograafiamuuseumis on praegu eesti rahva muuseumi väljapanek *rahvarõivas kui sümbol*.

139. Tõlkige eesti keelde.

1) Мы хотели бы пожить в Париже пару лет. 2) Я хотела бы быть богаче и не думать о деньгах. 3) Если бы мне не надо было смотреть в его честные глаза, то я врала бы более складно. 4) Ты не позвонил бы директору и не сказал бы ему, что Федор заболел? 5) Я заказала бы этот кухонный комбайн, если бы у меня было больше денег. 6) Если бы я знала эстонский язык лучше, я могла бы учиться в этом вузе. 7) Ему бы понравилась Мария, если

у нее были бы золотистые волосы. 8) Я вышла бы замуж за Юхана, если бы он был богачем и жил бы в Австралии. 9) Начальник отдела сказал мне, что он смог бы подписать со мной договор. 10) Я позвонил бы в налоговый департамент, если бы он попросил меня об этом.

140. Tõlkige eesti keelde.

1) Желаю всего хорошего. 2) Совершенно верно. 3) Это невозможно. 4) Спасибо! Не за что. 5) Могу ли я спросить? 6) Простите, я не понял вас. 7) Вы уверены в этом? 8) Мне жаль, что так получилось. 9) К сожалению, я не могу помочь госпоже Чучеловой. 10) Племянник остался дома учить эстонский язык. 11) Я устал. 12) Муж пришел домой и начал готовить ужин. 13) Мне нужно идти в банк. 14) Я запомню это. 15) Мне нравится читать рекламу. 16) В наше время надо много учиться. 17) Они не сумели составить договор. 18) Якову не нравилось слушать меня. 19) Жанна не танцевала со мной. 20) Егор ходил к доктору Долгих.

141. Tõlkige eesti keelde.

1) Гости принесли с собой много подарков. 2) Тийт пришел к Катерине в гости и подарил ей весенние цветы. 3) Мне его жаль, но я не могу ему ничем помочь. 4) Зима пришла со снегом и холодом. 5) Лиза была вчера у меня в гостях до полуночи. 6) В школе изучают произведения Шекспира, Гете, Боккаччо, Флобера, Гюго. 7) Я хочу быть общительным, но почему-то остаюсь замкнутым. 8) Девочки должны быть красивые, нежные и добрые. 9) Больше всего ценю в людях искренность и трудолюбие. 10) Татьяна Сяде самая искренняя девочка в классе.

142. Tõlkige eesti keelde.

1) Надо оплатить счет за квартиру на улице Крейцвальди. 2) Это платная стоянка. 3) Почему мы должны заплатить штраф? 4) Долг за отопление и воду две тысячи крон. 5) Мне нужно разменять доллары, финские марки и шведские кроны. 6) Где хороший курс валюты? 7) На бирже труда предлагают работу. 8) В аварии погибли люди. 9) Что у вас украли? 10) Почему так много безработных? 11) Без знакомства трудно найти хорошую работу. 12) Ваша дача в Йыэляхтме была застрахована? 13) Сколько министров в нашем правительстве? 14) Кто ваши постоянные заказчики? 15) Ночью было три пожара.

143. Tõlkige eesti keelde.

1) Откуда привозят наркотики? 2) Цены на бензин опять повысились! 3) Не забудь заплатить налоги! 4) Дай объявление в газету "Ээсти Экспресс"! 5) (Не) покупайте лотерейные билеты! 6) Банк обанкротился и я остался опять без денег. 7) С тех пор я не доверяю никому. 8) Работники этого акционерного общества остались без зарплаты. 9) Долг нужно возвращать вовремя. 10) Со всеми клиентами надо разговаривать вежливо. 11) Новые квартиры так дешево не продаются! 12) Рекламный агент опять нас обманул. 13) Что делать с бездомными собаками? 14) Ты взял бы себе бездомное животное? 15) Эта двухкомнатная квартира в Йыгева так дорого не стоит.

SÕNAVARAHARJUTUSED

144. Kirjutage lünka sobiv sõna õiges käändes.

Mida mõtles triibuliste pükste all vanaisa, kuidas sai sellest aru Peep?

TRIBULISED PÜKSID

Peep oli _____ poiss. Kuid ta sai juba paljudest _____ õigesti aru ja kuulas ilusasti sõna. Ometi _____ mõnikord nii, et Peep ei saanud _____ õigesti aru. Sõnad olid tuttavad, aga _____ siiski hoopis midagi muud, kui Peep alguses _____.

Suvel oli Peep vanaema ja vanaisa _____ maal. Ja siingi jäi ta _____ kimpu. Ükskord juhtus selline lugu:

Peep teadis _____, et ta ei tohi tooreid tikreid _____ . Aga ükskord läksid Peebu vanaema ja vanaisa mõlemad kodunt ära ja vanaisa _____ niiviisi:

"Vaata, et sa siis jälle _____ ei lähe tooreid tikreid sööma. Kui lähed, saad _____ püksid."

Ega Peep tooreid tikreid enam nii väga ei tahtnudki. Paar _____ oli ta neid proovinud ja siis valutas pärast _____ . Aga triibulisi _____ ta tahtis küll. Triibuline müts tal _____ oli ja see oli Peebu meelest väga ilus müts. Nüüd oli siis _____ saada ka triibulisi pükse.

Peep läks _____ ja _____ kõhu tooreid tikreid täis. Kui vanaema ja vanaisa _____ tagasi jõudsid, jooksis ta neile vastu.

"Vanaisa! Vanaema!" _____ Peep. "Ma sõin palju tooreid tikreid! Palun _____ triibulisi pükse!"

Vanaisa ja vanaema olid keeletud. Ka Peep ei osanud midagi öelda, sest vanaisa ei andnudki _____

triibulisi pükse!

_____ oli lihtsalt niiviisi, et vanaisal hakkas väikesest poisist kahju.

Eno Raua jutustuse järgi

mõnikord, tema, nüüd, triibulised, kõht, arvama, hüüdma, asi, sõnad, püksid, marjaaed, väike, juhtuma, tähendama, lootus, asjad, sööma, sööma, küll, kord, juures, juba, kodu, ütlema, näitama

145. Valige õige vastusevariant.

1. Mul ei ole sellest sooja ega külma. See tähendab, et ...
 - A) mul on palav
 - B) mul on ükskõik
 - C) mul on jahedavõitu
 - D) mul on kasukas seljas
2. Ei näe sõrmegi suhu pista, sest ...
 - A) toas on nii palju inimesi
 - B) mul on nägemisega probleeme
 - C) toas on niivõrd pime
 - D) mul on kiire
3. Maavanem ütles, et ta kirjutab sellele lepingule kahe käega alla. Ta tahtis öelda, et ...
 - A) ta on sellega täiesti nõus
 - B) ka asetäitja peab lepingule alla kirjutama
 - C) lepingul peab olema kaks allkirja
 - D) leping peab olema kahes eksemplaris
4. Riho loopis raha tuulde. See tähendab, et ta ...
 - A) jagas oma raha sõpradele
 - B) andis kõik raha vaestele
 - C) viskas raha tänavale
 - D) kulutas raha asjatult
5. Nad on väga külalislahked. Nad ...
 - A) võtavad külalisi vastu kahe käega

B) elavad peost suhu

C) on lahtiste kätega

D) veavad kõiki ninapidi

6. Ma ei saa sellest teooriast aru - see ...

A) kikitab kõrvu

B) ajab juuksekarva lõhki

C) paneb pea tööle

D) ei mahu mulle pähe

7. Teet on külmavereline. Ta ei ...

A) kaota kunagi pead

B) pööra kõike pea peale

C) raputa tuhka pealaele

D) jookse peaga vastu seinu

8. Nooruke projektijuht pööratas rusikaga lauale ja hüüdis:

“Nui neljaks! Nii see on!” Oma sõnadega ta ...

A) nõudis tähelepanu

B) oli enda argumentides väga kindel

C) käskis materjalid neljaks jagada

D) lõpetas arutelu

9. Margusel on kuulmishäire. Temal on ...

A) suured kõrvad

B) kõrvad nagu kobrulehed

C) hea kuulmine

D) kõva kuulmine

10. Homseks on vaja referaat esitada, aga minul ei ole midagi kirjutatud. Mul ...

A) seisab kõik must valgel

B) varesejalad paberile veetud

C) on sulg roostes

D) pole mitte kriimu ridagi kirjutatud

146. Tõlkige laused. Seletage fraseologismide tähendust.

1) Enam pole pikk tee käia - hotell on *käega katsuda*. 2) Kalle

pidavat olema *lahtiste kätega* spetsialist. 3) Selle anekdoodi peale *naeris* jõuluvana *habemesse* ja ka päkapikul *tuli vesi silma*. 4) Õiel on *pea laiali otsas* - ta ei märka kedagi ega kuule midagi. 5) Ära *aja* mulle *kärbseid pähe!* 6) Vabandage, olin mõned detailid *kahe silma vahele jätnud*, kas tohib veel referaati parandusi teha? 7) Nooruke firmajuht *läheb endast välja*, kui talle hakatakse *mett moka peale määrima*. 8) Kes oleks osanud arvata, et selline usaldusväärne raamatupidaja *laseb* koos firma rahadega *jalga?* 9) Mulle *ei mahu pähe*, kuidas ta julgeb kõigile oma arvamust *otse suu sisse öelda!* 10) Heli on ülemuse *parem käsi*. 11) Tudengid püüdsid õppejõule *auku pähe rääkida*, et ta eksamil *ühe silma kinni pigistaks* ja leebe-malt hindaks. 12) Ma kohe ütlen, mul on see sõna *keele peal!* 13) Ei maksa nüüd ikka *juuksekarva lõhki ajada!* 14) Tänavu oli meil vähe raha ja me puhkasime *oma käe peal* ning jäime sellega väga rahule. 15) Pean sinuga *nelja silma all* rääkima.

147. Kuidas öeldakse? Leidke vaste.

1) Ta on väga rikas. 2) Ta ärritub kergesti. 3) Tal pole midagi teha. 4) Teda ja tema ideid austatakse. 5) Ta on väga õnnelik. 6) Ta töötab peaaegu 24 tundi järjest. 7) Sünnipäevadel lõbustab ta kõiki, ilma temata on igav. 8) Tal valutab kohutavalt kõht. 9) Ta teeb kõike, mis neiu tahab. 10) Ta ei ole kunagi haige.

ta on valust kõveras, ta on seltskonna hing, ta on terve kui purikas, ta läheb tihti endast välja, ta lööb aega surnuks, ta kannab teda kätel, tal on raha nagu raba, ta rabeleb varavalgest hilisõhtuni, müts maha tema ees, ta on seitsmendas taevas

148. Leidke väljenditele eestikeelne vaste. Moodustage laused.

1) на ней лица нет, 2) взять себя в руки, 3) выйти из себя, 4) камень на сердце, 5) за словом в карман не полезет,

6) вылетело из головы, 7) не по душе, 8) вывести из заблуждения, 9) ушки на макушке, 10) до мозга костей

kõrvad kikkis, pole suu peale kukkunud, kivi on südamel, nagu peast pühitud, läbi ja lõhki, silmi avama, endast välja minema, pole meelt mööda, ennast kokku võtma, ta on näost ära

149. Ühendage omavahel sobivad sõnad.

Inimene, kes ...,	on
1) ei näe	puhas
2) ei kuule	virik
3) ei saa rääkida	tumm
4) ei kuule ega räägi	janune
5) teeb palju tööd	tark
6) naerab	pime
7) nutab	näljane
8) ei oska ega tea midagi	kurtumm
9) teab ja oskab kõike	rikas
10) tahab väga süüa	rõõmus
11) tunneb end hästi	terve
12) ei tunne end hästi	blond
13) elab täiesti üksi	vaene
14) tahab midagi juua	vihane
15) ei ole end ammu pesnud	rumal
16) peseb enda sageli	paljajalu
Inimene, kellel ...,	erak
17) on heledad juuksed	kurt
18) on palju raha	nukker
19) ei ole üldse raha	haige
20) ei ole midagi seljas	must
21) pole jalas sokke ja jalaõusid	alasti

150. Kasutage lauseis harjutuse lõpus olevaid fraseologisme.

- 1) Usu mind, _____ on Tõnis hea poiss!
- 2) Mul _____, kui kuulsin, et sinuga on kõik korras.
- 3) Kui kuulsin lähenevast kontrolltööst, siis _____ minu _____.
- 4) Ära _____ võõraid probleeme _____!
- 5) Kui sul on palju probleeme, millega sa ise hakkama ei saa, pead kindlasti sõbrannale _____.
- 6) Malle rääkis, et Kaido oli temalt _____ vabandust palunud.
- 7) Kas mäletad "Kevadest" seda kohta, kus Kiirel _____ ja Toots sauna teeb?
- 8) Nähes kõrvuti luksust ja vaesust _____ minu _____.
- 9) Siiras jutt läheb _____ ja võidab poolehoidu.
- 10) Mul oli stress ja sõbranna soovitas mul minna välisreisile ning lõbutseda nii palju kui _____.

süda langes saapasäärde, südant puistama, südame põhjas, otse südamesse, süda läigib, läks süda kergemaks, võta südamesse, kogu südamest, süda tilgub verd, süda lustib

151. Lõpetage laused, kasutades fraseologisme.

- 1) Tema esinemist ei osatud oodata, see _____.
- 2) Aita mind, sa ju tead, et olen _____.
- 3) Naine riidles mehega: "Jälle sa _____!"
- 4) Karmenist sai tippmodell, arvatakse, et ta on tõesti _____!
- 5) Kahjuks on tänapäeval nii, et _____.
- 6) Poiss ehmus sedavõrd, et praegugi veel tema _____.
- 7) Ärgem riielgem, _____!
- 8) Pärast keskkooli lõpetamist on noortele _____.
- 9) Meelisele meeldib _____.
- 10) See ihne kaupmees tahab alati _____.
- 11) Ma võin ju

Kristaga ära leppida, aga enne tuleb meil veel üks _____
_____. 12) Mida sa _____, kui ütlesid, et talle peab kõik puust ette tegema? 13) Sellisele soodsale lepingule _____ ma _____!
14) Tal olevat raha _____.- 15) Küll ma teda palusin! Aga tema ei _____!

vahelt tegema, käsi peseb kätt, kahe käega alla kirjutama, auru all olema, nagu välk selgest taevast, tõusev täht, loll nagu saabas, rahupiipu tegema, nagu liiva mere ääres, silmas pidama, kõik teed valla, püksid sõeluvad püüli, udujuttu ajama, kana kitkuma, lillegi liigutama

152. Õelge teiste sõnadega kasutades fraseologisme.

- 1) Kuidas sa elad?
- 2) Ma olen talle sellest nii palju rääkinud!
- 3) Soovin edu!
- 4) Kurjategija põgenes sündmuskohast.
- 5) Uus personalijuht hakkas ise tööd juhtima.
- 6) Vihma muudkui sajab ja sajab.
- 7) Kõik panid teda tähele.
- 8) Julia jooksis väga kiiresti.
- 9) Vaatamata kõrgele eale on tal hea nägemine.
- 10) Ole hea ja tule appi!
- 11) Streikijad keeldusid söögist.
- 12) Vanaema ei usalda panku, ta hoiab oma sääste ise.
- 13) Täiesti võõras mees seisis ukse taga.
- 14) Terve elu oli ta teistest erinev.
- 15) Kõik olid tema ilust üllatunud.

Kivi kotti! Kuidas käsi käib? Teravad silmad. Jalga laskma. Silma torkama. Kontvõõras. Valama nagu oavarrest. Must-miljon korda. Ole meheks! Valge vares. Ohje enda kätte võtma. Päkad välguvad. Ei kuiva ega märga võtma. Keeletuks tegema. Sukasäärde korjama.

153. Leidke vaste fraseologismidele.

- 1) Linda sõitis **heast peast** metsa.
- 2) Roland viis oma südame-daami **altari ette** jõulu esimesel pühal.
- 3) Proua Sepp on **elav ajaleht**.
- 4) **Laest võetud** faktidega kursusetööd kirjutada ei saa.
- 5) Hetkel tundus, et tegemist on **elu ja surma küsimusega**.

6) Kristo **tunneb end** masinaehituses **kodus**. 7) Kaidot ei saa külla kutsuda, sest ta tunneb end alati **nagu kodus**. 8) Jõulu-laupäeval **söödi end silmini täis**. 9) Ilmar puudus **ilmast ilma** tunnist. 10) **Kes vähegi viitsib**, võib matkale minna. 11) Maris **pani** kõik kirja. 12) Kas võime **käed kokku** lüüa? 13) Noor ärikas on jõudnud **palju pappi kokku ajada**. 14) **Kehkenpüks tagus** küll **rusikatega endale vastu rindu**, aga keegi ei uskunud teda. 15) Vanake hirmutas **marakratid** õuest.

liiga palju sööma, lapsed, väljamõeldud, abielluma, edev inimene, vabalt, sageli, kiitlema, raha teenima, hästi oskama, kokku leppima, üles kirjutama, igauks, niisama, klatsima, väga tähtis

154. Asendage rasvaselt trükitud sõna sobiva sünonüümiga.

Kui palju **muljeid** ühe päeva jooksul! Alles täna hommikul ärkasin sanatooriumi **avaras** heledas toas kodust kaugel ja nüüd olen **jälle** kodus. Siin on aga vahepeal kõik nagu väiksemaks muutunud või näen ma ise kõike **teistmoodi**.

Isegi **veepang** oleks täna nagu teist nägu. Vanaemast rääkimata! Kõik on vana, kulunud ja **ahtake**, aga selgesti on näha, et nad on kogu aeg mind oodanud. Kõike seda on teinud vanaema. Ma ei usu, et toas oleks ühtegi **eset**, mis poleks hoolega-hoolega **puhtaks küüritud**. Ahjusuu ja korstnajalg on värskelt valgendatud, akna ees **hõljub** uus kirju kardin, üle põranda jookseb **tuliuus** riie, ja kui suurepäraselt lõhnab kapsapirukas!

Istume **ja** sööme. Vanaema ei võtagi täna valget lina ära nagu tavaliselt, vaid sööme nagu kõige suurema **püha** ajal. **Jutustan** vanaemale, kui hästi ja kui palju sanatooriumis süüa sai. Tema **muheleb** pisut.

Kella kuueks läksin juba Anne sünnipäevale. **Kingitust** mul midagi erilist polnud kaasa viia. Vanaema andis oma roosist, mis tal **parajasti** aknalaual õitses, kaks oksa ja endal

mul **oli tehtud** Annele üks luuletus.

Tuli välja, et just minu kingitus meeldiski väga. **Lille** kiideti, see oli haruldaselt kaunis oma väikeste õite **küllusega**. Ainult see mulle **hästi** ei meeldinud, et Anne kohe mu luuletuse **kõvasti** ette luges. Ega sest midu oleks midagi olnud, §§§§§aga mul endal oli kole **paha** ja piinlik olla. Kõik **plaksutasid**. Seejärel kutsuti meid sööma. Anne emal oli ka kapsapirukat **tehtud**, aga minu vanaema oma oli parem. Õhtu **läks** nii **ruttu mööda**, et **ei märganudki**, kui hilja tegelikult on. Kui ma siis koju **kiirustasin**, nägin juba eemalt, et vanaema ootab mind väraval. Küll ta peab mind ikka veel **väikeseks** ...

S. Rannamaa "Kadri" järgi

155. Leidke sünonüümid.

kolju	kangekaelne
jonnakas	kibe
mõttetud	totrus
mõru	pealuu
ainult	detail
osa	varsti
jooksupoiss	natuke
natukese aja pärast	käskjalg
natukese aja eest	üksnes
pisut	äsja

156. Asendage rasvaselt trükitud sõna antonüümiga. Vajadusel muutke lauseehitust.

1) Leping tuleb allkirjastada **mõlemapoolselt**. 2) Bussi **sisenetakse eesuksest**. 3) Noor ema oli lastega väga **kannatlik**. 4) Teda iseloomustavad **tervislikud** eluviisid. 5) **Salastatud** andmed **avalikustati**. 6) See kirjanik **sündis** sajandivahetusel. 7) Pilved on **tihenened**. 8) Läksin koosolekule **vabatahtlikult**.

9) Õdede **erinevus** on **silmatorkav**. 10) **Lohaka** käekirjaga täitis ta ankeedi. 11) **Kitsas** jõgi oli üsna **sügav**. 12) Sa tegid seda **meelega**! 13) Sain temalt kirju **regulaarselt**. 14) Vanemat venda **edutati**. 15) Firma **võtab tööle noore** spetsialisti.

157. Lause lõpetamisel kasutage rasvaselt trükitud sõna antonüümi.

1) Arvatakse, et Liina on **julge**, aga ta on _____. 2) Orav ei roni puu otsa **kohmakalt**, pigem _____. 3) Varem nad **sõbrustasid** pikki aastaid, aga nüüd millegipärast _____. 4) Madis ei oska **sündsalt** olla, ta käitub _____. 5) Laps **oli** just rahulikult **uinunud**, kui lärmi peale _____. 6) **Rikas** võib kergelt muutuda _____. 7) Ära kurda, et **kõik läheb viltu** - küll ükskord _____. 8) Nii mõnigi peab **populaarset** poliitikut _____. 9) **Alaliselt** elab ta siin, aga praegu elab ta _____ vanaema juures. 10) Kauplus **avatakse** kell 9, aga millal _____? 11) Ta pole sellist **põlgust** ära teeninud, ta väärib _____. 12) Lembit on läbinisti **aumees**, teda ei tohi kunagi nimetada _____. 13) Ühele meeldivad **blondiinid**, teisele _____. 14) Firma-omanik tuleb tööle **esimesena**, lahkub _____. 15) Maal oli **kõikjal** lumi, linnas _____ polnud.

158. Tõlkige omadussõnad vene keelde. Koostage laused.

ronkmust	veripunane	samblaroheline
süsimust	kirsipunane	salatiroheline
lumivalge	tulipunane	mürkroheline
vahuvalge	roostekarva	rohekashall

159. Ühendage sõnad, mis moodustavad väljendi.

Näide: must nagu öö

valge	peet
punane	porikärbes
kollane	päike
sinine	rebane
kaval	tigu
kindel	meri
laisk	kriit
arg	jänes
aeglane	seebivesi
selge	kalju

160. Leidke järgmistele tegusõnadele rahvapäraseid võrdlusi. Millises kontekstis neid kasutatakse?

1) Särab _____ 2) Kadus _____
_____ 3) Laulab _____
4) Töötab _____ 5) Keerleb _____
_____ 6) On _____
_____ 7) Armastab _____

Nagu ... vits vette, linnuke oksa peal, kass ümber palava pudru, päikene, tinatuhka, loom, õhk, kala vees, kivi kaelas, koer kassi, linnukene, nagu vana viieline kohal.

kr. 132.00-

SOOVITATAV KIRJANDUS

M. Ereht, T. Ereht, K. Ross. EESTI KEELE KÄSIRAAMAT. Tallinn, 1997.

U. Liivaku. KUST KING KEELT PIGISTAB. Tallinn, 1978.

U. Liivaku, KUIDAS ÖELDA TEISITI. Tallinn, 1969.

A. Reitsak. VALIMIK VENE FRASEOLOGISME EESTI VASTETEGA. Tallinn, 1975.

F. Vakk. MIKS JUST NÕNDA?: *Peotäis tekkelugusid ja uudistavaid lühimatku eesti fraseoloogia radadelt*. Tallinn, 1984.

F. Vakk. SUURED NINAD MURDSID PÄID. (*Pea ja selle osad rahvalike ütelnuste peeglis*). Tallinn, 1970.

A. Õim. ANTONÜÜMISÕNASTIK. Tallinn, 1998.

A. Õim. SÜNONÜÜMISÕNASTIK. Tallinn, 1991.

A. Õim. VÄLJENDIRAAMAT. Tallinn, 1998.

Н. Шанский, Е. Быстрова, А. Окунева, А. Ромет.

УЧЕБНЫЙ РУССКО-ЭСТОНСКИЙ СЛОВАРЬ

УСТОЙЧИВЫХ СЛОВСОЧЕТАНИЙ. Таллинн, 1983.